

Dlhá nad Oravou

EURÓPSKA ÚNIA

VŠETKO, ČO NÁS SPÁJA
WSZYSTKO, CO NAS ŁĄCZY

Gmina Dobra

Dlhá nad Oravou

 Dlhá nad Oravou sa nachádza v centrálnej časti Oravy, neďaleko Oravského hradu, Patrí do okresu Dolný Kubín. Dedina bezprostredne susedí s obcami Sedliacka Dubová, Krivá a Chlebnice. Na severozápade ju ohraničujú Ostrý vrch, na severovýchode vrch Holáň, na východe vrch Banský a na juhozápade vyvýšenina Žiar - Hradisko, ktorá je v súčasnosti chatárnu hranicou so susednou obcou Sedliackou Dubovou. Vyvýšeninu charakterizuje praveké halštatské osídlenie a viditeľné zrúcaniny kostola svätých Kozmu a Damiána s cintorínom.

 Dlhá nad Oravou znajduje się w centralnej części Orawy, niedaleko Zamku Orawskiego. Należy do powiatu Dolny Kubin. Wioska bezpośrednio sąsiaduje z gminami Sedliacka Dubová, Krivá oraz Chlebnice. Na północnym zachodzie ogranicza ją Ostrý vrch, na północnym wschodzie szczyt Holáň, na wschodzie szczyt Banský i na południowym zachodzie wzgórze Žiar - Hradisko, które jest obecnie granicą z sąsiednią gminą Sedliacką Dubową. Wzgórze jest charakterystyczne dla dawnych osiedli halsztackich oraz widocznymi ruinami kościoła świętych Kozmy i Damiana wraz z cmentarzem.

 Dlhá nad Oravou is a village located at the central Orava region, near the Orava Castle, at the district of Dolný Kubín.

The village neighbors with other three villages, Sedliacka Dubová, Krivá, and Chlebnice. The northwestern part of the village area is bordered with the hill Ostrý vrch, the north-eastern part with the hill Holáň, the eastern area ends with the hill Banský, and the southwestern part with the Žiar Hillfort at the borders with Sedliacka Dubová. The hill fort is known as a prehistoric Hallstatt settlement and visible ruins of St Cosmas and Damian Church and cemetery.

 Gmina Dobra położona jest na południu Polski, w województwie małopolskim, w północno-zachodniej części powiatu limanowskiego. Zajmuje 109 km². W jej skład wchodzi 11 wsi: Dobra, Chyszówki, Gruszowiec, Jurków, Porąbka, Pólrzeccki, Przenosza, Skrzydlna, Stróža, Wilczyce i Wola Skrzydlańska. Siedzibą gminy jest wieś Dobra, która leży w sercu Beskidu Wyspowego. Gminę zamieszkuje blisko 10 tys. mieszkańców. Prawie połowa obszaru gminy to teren górzisty w przeważającej części zalesiony. Użytki leśne stanowią 47% ogólnej powierzchni gminy.

 Gmina Dobra sa nachádza na juhu Poľska, v Małopolskom vojvodstve, v severozápadnej časti limanovského okresu. Má rozloha 109 km². Skladá sa z 11 šoltýstiev: Dobra, Chyszówki, Gruszowiec, Jurków, Porąbka, Pólrzeccki, Przenosza, Skrzydlna, Stróža, Wilczyce a Wola Skrzydlańska. Sídlo obce je šoltýstvo Dobra, ktorá sa nachádza v srdci Ostrovnych Beskyd. V gmine žije takmer 10 tis. obyvateľov. Približne polovica územia obce tvorí hornatý terén, ktorý je v prevažnej miere zalesnený. Lesy pokrývajú 47% celkového územia obce.

 Gmina Dobra is an administrative district located in southern Poland, Malopolska (Lesser Poland) Voivodeship, in the north-western part of Limanowa County. It covers an area of 109 km² with 11 villages and settlements: Dobra, Chyszówki, Gruszowiec, Jurków, Porąbka, Pólrzeccki, Przenosza, Skrzydlna, Stróža, Wilczyce, and Wola Skrzydlańska. Its seat is the village of Dobra, which lies at the heart of the mountain range Island Beskids. Its total population is almost 10 thousand. About half of the village area is mountainous, mainly covered with forests. 47% of the total area of the village are forests.

Rieka Orava
Rzeka Orava
Orava river

Príroda
Przyroda
Nature

 Prvýkrát sa spomína ako „villa Dluha Luka“ v listine palatína Mikuláša z Góry z roku 1420. Táto listina vyjadruje stav majetkovej držby v čase, keď sa majiteľom Oravského hradu stal na prechodný čas Stibor zo Stiboric, uhorský šľachtic poľského pôvodu. Dlhá nad Oravou sa však približne až do 16. storočia uvádza spoločne so Sedliackou Dubovou a až v roku 1593 sa prvýkrát spomína samostatne.

 Katastrom obce preteká rieka Orava, ktorá bola v roku 1997 vyhlásená za chránený areál vďaka komplexu zachovalých riečnych ekosystémov s bohatým druhovým zastúpením fauny a flóry i biotopov mnohých chránených, vzácnych a ohrozených druhov organizmov. V Džianskom chotári priberá rieka Orava z pravej strany Džiansky Čickov, ktorý pramení v Oravskej Magure na južnom svahu Pripora v nadmorskej výške približne 995 m n. m. a z ľavej strany potok Turín a Chlebnický potok, ktoré sú bystrinnými tokmi a svoj spád prekonávajú pomocou stupňovitých malých vodopádov, pekne zachované v doline Džianskeho Čickova. Hranicou katastra preteká taktiež potok Ráztoky, ktorý je pravostranným prítokom Chlebnického potoka. Na riečnej nive, neďaleko sútoku Chleb-

 Po raz prvý raz bola spomínaná ako „villa Dluha Luka“ v dokumente palatína Mikuláša z Góry z 1420 roku. V ňom poświadczá stan dzierżawy w czasie kiedy właścicielem Zamku Orawskiego był Stibor ze Stiboric, szlachcic węgierski polskiego pochodzenia. Dłha nad Orawou wspomniana jest aż do XVI wieku wspólnie z Sedliacką Dubową i dopiero w 1593 roku po raz pierwszy wzmiankowana jest samodzielnie.

Przez teren gminy płynie rzeka Orava, która została w roku 1997 ogłoszona obszarem pod ochroną i to dzięki kompleksowi zachowanych ekosystemów rzeki z bogatym występowaniem różnorodnych form fauny i flory oraz biotopów wielu rodzajów organizmów, które są pod ochroną.

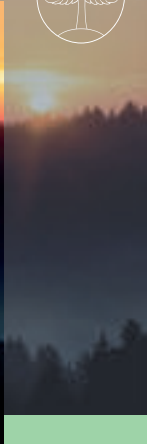
Na terenie dżianskim do rzeki Orawy wpływa z prawej strony potok Dżiansky Čickov, którego źródło znajduje się w Oravskej Magurze na południowym stoku Pripora na wysokości około 995 m n.p.m. Natomiast z lewej strony potok Turín i Chlebnický potok, które są bystrymi potokami i spływają w postaci małych wodospadów, które są dobrze zachowane w dolinie Džianskego Čickova. Granicą gminy przepływa

 The first reference to „villa Dluha Luka“ has been found at the document of Palatine Mikuláš z Góry dated 1420. This document describes the property possession at a period when an owner of the Orava Castle was Stibor of Stiboric, the Hungarian aristocrat of Polish origin. However, Dlhá nad Oravou has been referred to together with Sedliacka Dubová till the 16th century.

The first independent reference to the village dates as late as 1593.

The Orava river, that has been a protected area since 1997 for its well-preserved river ecosystems, including lots of species of fauna, flora, and biotopes of many protected, rare and endangered species, flows through the village.

Džiansky Čickov, the creek starting at Oravská Magura about 995 meters above sea level, flows into the Orava river from the right side. Turín and Chlebnický potok, as the natural streams forming few small waterfalls, flow in the Orava river from the left side. Ráztoky creek running along the borders of the village area joins Chlebnický potok from the right. At

Chlebnického potoka do rieky Oravy, je najnižší bod dlžianskeho katastra (525m.n.m.).

V lokalite Makovisko- Ivanovo, asi 2,5 km na sever od obce, sa nachádza minerálny prameň, ktorý vyvierá na zlomovej línii, na styku vápencov s rohovcami bradového pásma a ílovcov magurského príkrovu.

Územie dlžianskeho chotára patrí do systému pohorí Západných Karpát a zasahuje do troch horopisných jednotiek: do Oravskej Magury na severe, do Oravskej vrchoviny (stredná a južná časť katastra) a Skorušinských vrchov v juhovýchodnej časti. Takmer celá plocha chotára má charakter vrchoviny. Masív Oravskej Magury je budovaný predovšetkým pieskovicami a ílmi. Povrch je pokrytý hustými lesmi, kde prevažuje smrek a buk lesný. Najvyšším vrchom v dlžianskom katastri je Prípor (1105,8 m.n.m.), ďalej sem patrí Bučina (894 m.n.m.) a Polana (881,8 m.n.m.) Vysoký Grúň (848,7 m.n.m.), Ostrý Vrch (808,5 m.n.m.), Banský (752m.n.m.), Osičiny (763,1 m.n.m.),

takže potok Ráztoky, ktorý je pravostranným doplyvom Chlebnického potoka. V doline rieki, nieďaleko medzižyzecia Chlebnického potoka oraz Oravy nachádzajú najnižší bod na teréne gminy (525 m n.p.m.).

V rejonie Makovisko-Ivanovo, okolo 2,5 km na pólnoc od gminy nachádzajú sa zdroje vody minerálnej, ktoré vybijú na línii ľamanía sa dvoch skaľ wapienných i styku skaľ wapienných z rogowcem pasu skaľkowego i ílowca píaszczowiny magurskiej.

Terény dlžianskie należą do systemu pogórza Karpat Zachodnich i znajdujű się na obszarze trzech jednostek orograficznych: Orawskiej Magury na pólnocy, Orawskiej Wyzyny (šrodkowa i poľudniowa czűść terenu gminy) oraz Skorušinskiego Wierchy w czűści poľudniowo wschodniej. Prawie caľkowita powierzchnia ma charakter górzysty. Masyw Orawskiej Magury jest zbudowany przede wszystkim z piaskowców i łupków. Powierzchnia pokryta jest gűstymi lasami, gdzie przewagű ma świerk i buk. Najwiűkszym wzniesieniem na terenie gminy jest Prípor (1105,8 m n.p.m.),

the river flat, close to the junction of the Orava river and Chlebnický potok, is the lowest point of the area of Dlhá nad Oravou (525 meters above sea level).

At Makovisko - Ivanovo, about 2.5 km to the north from the village, a mineral spring emerges at a fault line, at the junction of lime stones with cherts of the cliff zone and with clay stones of Magura overlying rock.

The territory of Dlhá nad Oravou is a part of three mountain units – Oravská Magura (northern part), Oravská vrchovina (central and southern part), and Skorušinské vrchy (southeastern part), all being a part of the Western Carpathians mountain range. Almost the entire territory is hilly. The massif of Oravská Magura has been built mainly with sandstones and clays. Its surface is covered with dense forests with prevailing spruce and beech. The highest point of the territory of Dlhá nad Oravou is at Prípor (1105,8 meters above sea level), then at Bučina (894 meters above sea level) and Polana (881,8 meters above sea level). Vysoký Grúň (848,7 meters above sea level), Ostrý Vrch (808,5 meters above sea level), Banský (752 meters above sea level), Osičiny (763,1 meters

1. - 4. Príroda obce /
Przyroda gminy / Nature
around village
5. „Morze mgieľ” /Hm-
listé more / Sea of fog

 Kálaný (852,7 m.n.m.) a Holáň (794 m.n.m.) patria do celku Oravská vrchovina a z obdobia starších treťohôr je Turínok (1003,5 m.n.m.) a Lysec (943,6 m.n.m.), ktoré patria do Skorušinských vrchov.

Zaujímavosťou je pseudokrasová jaskyňa Kozia diera, ktorá sa nachádza severne od obce. V ústnom podaní sa zachovala povest' o kačici, ktorá preplávala z podbielanskeho chotára cez jaskyňu až do dlžianskeho chotára.

Zaujímavosťou je chránený strom lipa veľkolistá (Thilia platyphyllos), významný exemplár z historického, kultúrneho, vedeckého a krajinárskeho, ktorá sa nachádza v centre obce. Výška stromu je 27 m, priemer koruny 18 m a vek 120 rokov.

 následne Bučina (894 m n.p.m.) oraz Polány (881,8 m n.p.m.) Vysoký Grúň (848,7 m n.p.m.), Ostrý Vrch (808,5 m n.p.m.), Banský (752m n.p.m.), Osičiny (763,1 m n.p.m.), Kálaný (852,7 m n.p.m.) i Holáň (794 m n.p.m.) należą do kompleksu Orawskiej Wyżyny, z okresu paleogenu jest Turinok (1003,5 m n.p.m.) i Lysec (943,6 m n.p.m.), które należą do Skorusińskich Wierchów.

Ciekawostką jest pseudo krasowa jaskinia „Kozia Dziura”, która znajduje się na północ od gminy. W ustnej legendzie zostało zachowane opowiadanie o kaczcze, która przez jaskinię przepłynęła z terenów podbielanskich aż na teren dlżianski.

Dalszą ciekawostką jest drzewo, znajdujące się pod ochroną Lipa szerokolistna (Thilia platyphyllos), znaczący pomnik przyrody z punktu widzenia historycznego, kulturowego, naukowego i krajobrazowego, który znajduje się w centrum gminy. Wysokość drzewa wynosi 27 m, średnica korony 18 m, i wiek 120 lat.

 above sea level), Kálaný (852,7 meters above sea level), and Holáň (794 meters above sea level) are the parts of Oravská vrchovina, while the Cenozoic Turinok (1003,5 meters above sea level) and Lysec (943,6 meters above sea level) are parts of Skorusińskie vrchy. To the north of the village can be found an interesting pseudo-karst cave called Kozia diera (Goat's Hole). According to a local legend, a duck swam from Podbiel territory to Dlhá territory through the cave. Another remarkable thing growing at the center of the village is a silver linden (Thilia platyphyllos), the tree protected by law and interesting from a historical, cultural, scientific, and landscape point of view. The 120 years old tree is 27 meters high and the tree top's diameter is 18 meters.

1. - 5. Príroda obce /
Przyroda gminy / Nature
around village

Kostol sv. Ladislava
Kościół św. Ładysława
St. Ladislav's Church

Kostol sv. Ladislava
Kościół św. Ładysława
St. Ladislav's Church

 V centrálnej časti obce je situovaný rímskokatolícky barokovoklasicistický kostol sv. Ladislava, postavený v roku 1811 ako kaplnka. V roku 1914 bol rozšírený na kostol a po roku 1940 bol opravený. Dňa 23. apríla 1963 bol vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Je zasvätený uhorskému kráľovi Ladislavovi I. Svätému (*27. Jún 1040 - † 29. júl 1095), ktorý bol v rokoch 1063 až 1077 kniežatom Nitrianskeho kniežatstva a v rokoch 1077 až 1095 uhorským kráľom.

Obraz sv. Ladislava pri prameni je dominantou hlavného oltára v kostole. Nad ním je umiestnený obraz Svätej Rodiny a po bokoch hlavného oltára sú sochy sv. Petra a Pavla.

Bocný oltár Ružencovej Panny Márie znázorňuje na trone sediacu Pannu Máriu s malým Ježišom v náručí. Pri jej nohách kľáča dve postavy - zakladateľ rehole sv. Dominik Guzman a vedľa neho sv. Katarína Sienská. Bocný oltár Ružencovej Panny Márie v kostole sv. Ladislava v Dlhej nad Oravou je svedectvom toho, že predkovia v dedine v minulosti založili ružencové bratstvo. Na spodnej časti oltárov sú prostredníctvom drevených reliéfov znázornené okamihy života dvoch umierajúcich ľudí, ktorí rôzne prežívajú posledné minúty života.

 V centralnej części gminy jest położony rzymskokatolicki barokowoklasycyzyczny kościół św. Ładysława, wybudowany w 1811 roku jako kaplica. W roku 1914 została przebudowana na kościół, który wyremontowano po roku 1940 roku. W dniu 23. kwietnia 1963 roku został ogłoszony narodową pamiętką kultury. Jest poświęcony węgierskiemu królowi Ładysławowi I, świętemu (*27. czerwca 1040 - † 29. lipca 1095), który był w latach 1063-1077 księciem Nitrańskim oraz w latach 1077-1095 królem węgierskim.

Obraz św. Ładysława przy źródle jest główną dominantą ołtarza głównego w kościele. Nad nim jest usytuowany obraz św. Rodziny, po bokach głównego ołtarza znajdują się posągi św. Pawła i Piotra.

Ołtarz boczny Panny Marii Różancowej przedstawia na tronie siedzącą Pannę Marię z małym Jezusem na rękach. Przy jej nogach kłęczą dwie postacie - założyciel zakonu św. Dominik Guzman i obok niego św. Katarzyna Sieńska. Ołtarz boczny Panny Marii Różancowej jest świadectwem tego, że działa tu bractwo różańcowe. W dolnej części ołtarzy znajdują się drewniane płaskorzeźby przedstawiające ostatnie chwile ży-

 The Roman Catholic Baroque-Classical St. Ladislav's Church is placed at the center of the village. It was built in 1811 as a chapel, in 1914 extended to the church, and renovated after 1940. On April 23rd, 1963 the church became a national cultural heritage. It is dedicated to Saint Ladislav I (*June 27, 1040 - † July 29, 1095), who was the Prince of Nitra principality from 1063 thru 1077 and the King of Hungary from 1077 thru 1095.

The painting of St. Ladislav by the spring dominates at the main altar of the church. Above it is a painting of St. Family and the statues of St. Peter and St. Paul are placed on the sides. The side altar of Rosary Santa Maria illustrates Santa Maria sitting on the throne holding little Jesus. St. Dominic de Guzman, the founder of the order, and St. Catherine of Siena are kneeling at her feet. The Rosary Santa Maria altar gives evidence that the village ancestors had established a Rosemary fellowship in the past. The wooden reliefs at the bottom part of the altars depict two dying people, who differently experience their last minutes of the life. The other persons of

Stvárnenie ostatných osôb na oboch reliéfoch dostatočne vystihuje ich pocity a tento malý provok na bočnom oltári je veľkým priestorom pre zamyslenie každého človeka, aby si vybral v živote tú správnu cestu. Po stranách oltára sú sochy sv. Jána Nepomuckého a Božského Srdca Ježišovo.

Hlavnou témou druhého bočného oltára je zobrazenie bolestnej Panny Márie s Kristovým telom po zložení z kríža a po stranách sú umiestnené sochy sv. Jána a sv. Márie Magdalény. Svätý Ján je znázornený ako symbol čistej odovzdanosti – vernosti, tichej blízkosti voči osobe Ježiša Krista. Zotrval až do konca, pod krížom na Golgote. Neskôr kráčal po vzkriesení Pána, cestou učeníka, ako verný žiak v stopách svojho učiteľa. Socha Márie Magdalény symbolizuje kajúcnosť. Zároveň nesie v sebe odkaz: Nikdy nie je neskoro pre zmenu v našich životoch. Táto socha drží v rukách nádobu s vonným olejom, keď po smrti Pána Ježiša išla pomazať telo olejom. Prežila ohromujúce prekvapenie, keď namiesto mŕtveho Ježišovho tela stretla ako prvá Vzkrieseného Pána.

Na klenbe kostola sú situované tri maľované viacfigurálne výjavy, pochádzajúce pravdepodobne z roku 1921. Východné

reliefy dosť dobre vystihujú ich pocity, čo poskytuje každému človeku príležitosť urobiť správnu voľbu v živote. Po stranách oltára sú sochy sv. Jána Nepomuckého a Najsvätejšieho Srdca Ježišovo.

Hlavným motívom druhého bočného oltára je Matka Bolesna s telom Kristovým po zložení z kríža, po bokoch sa nachádzajú sochy sv. Jána a sv. Márie Magdaleny. Svätý Ján je zobrazený ako symbol čistej vernosti, tichej blízkosti voči osobe Ježiša Krista. Zotrval až do konca pod krížom na Golgote. Neskôr, po zmŕtvychvstanií, išiel na cestu s ostatkami svojho učiteľa ako verný apoštol. Socha Márie Magdaleny je symbolom pokory. Rovnako tiež nesie v sebe odkaz: Nikdy nie je neskoro na zmenu v živote. Táto socha drží v rukách nádobu s vonným olejom, keď po smrti Pána Ježiša išla pomazať telo olejom. Prežila ohromujúce prekvapenie, keď namiesto mŕtveho Ježišovho tela stretla ako prvá Vzkrieseného Pána.

Na sklepení kostola namalované sú tri obrazy, pochádzajúce pravdepodobne z roku 1921. Východné

reliefy dosť dobre vystihujú ich pocity, čo poskytuje každému človeku príležitosť urobiť správnu voľbu v živote. Po stranách oltára sú sochy sv. Jána Nepomuckého a Najsvätejšieho Srdca Ježišovo.

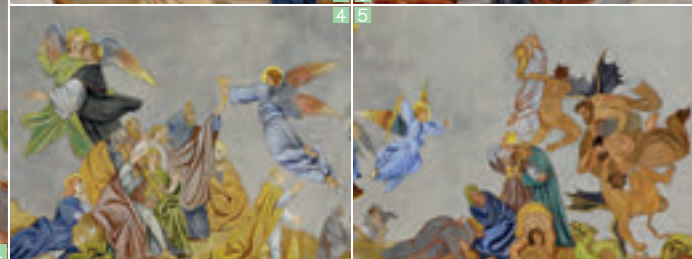
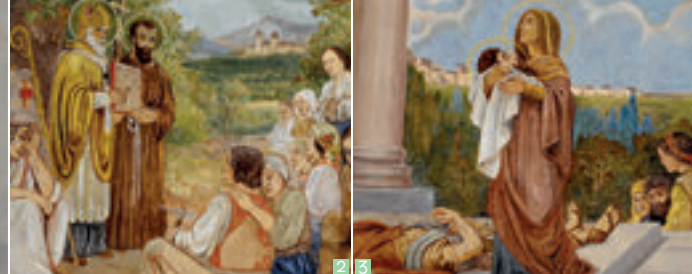
Hlavným motívom druhého bočného oltára je Matka Bolesna s telom Kristovým po zložení z kríža, po bokoch sa nachádzajú sochy sv. Jána a sv. Márie Magdaleny. Svätý Ján je zobrazený ako symbol čistej vernosti, tichej blízkosti voči osobe Ježiša Krista. Zotrval až do konca pod krížom na Golgote. Neskôr, po zmŕtvychvstanií, išiel na cestu s ostatkami svojho učiteľa ako verný apoštol. Socha Márie Magdaleny je symbolom pokory. Rovnako tiež nesie v sebe odkaz: Nikdy nie je neskoro na zmenu v živote. Táto socha drží v rukách nádobu s vonným olejom, keď po smrti Pána Ježiša išla pomazať telo olejom. Prežila ohromujúce prekvapenie, keď namiesto mŕtveho Ježišovho tela stretla ako prvá Vzkrieseného Pána.

Na sklepení kostola namalované sú tri obrazy, pochádzajúce pravdepodobne z roku 1921. Východné

1.,3. Oltár Ružencovej Panny Márie / Oltár Panny Márie Róžarkovej / Altar of Rosary Santa Maria

2.,4.,5. Detaily druhého bočného oltára / Szczegóły drugiego boczego oltára / Details of the second side of the altar

1. klenbové pole lode pri víťaznom oblúku vyplňa scéna prezentujúca Posledný súd, ktorý nastane po druhom Kristovom príchode. Zobrazenie Posledného súdu predstavuje pomerne rozsiahly námet, ktorý je zložený z niekoľkých častí. Ústrednou postavou je Ježiš Kristus, sudca, po stranách je usporiadaný zástup apoštolov, svätcov a anjelov. Panna Mária kľučí po Kristovej pravici a prihovára sa za tých, ktorí majú byť súdení. Nad postavou Krista sudcu je skupina anjelov, trúbicacích na polnôciach, aby zobudili mŕtvych. Vo vertikálnej osi pod Kristom je archanjel Michal vážiaci duše. V spodnej časti výjavu sa zo zeme vynárajú mŕtvi v rôznych etapách premeny v zmysle Ezechielovej vízie planiny vyschnutých ľudských kostí, pokrytých svalmi a oživené, ktorá bola považovaná za predobraz všeobecného vzkriesenia z mŕtvych. Po stranách Krista sú postavy anjelov, z ktorých anjel po Kristovej pravici odovzdáva kľúč od nebeského raja skupine ženských a mužských postáv a druhý anjel vynáša jednu z postáv do neba. Anjel po Kristovej ľavici s plamenným mečom zaháňa zatratencov do pekla s obludami, kde sú znášani okrídlenými démonmi (Mt 25,31-46).

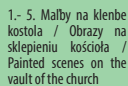
2. pryzjišciu Chrystusa.

Przestawienie Sądu Ostatecznego jest bogate i składa się z kilku części. Osobą centralną jest Jezus Chrystus - sędzia, po bokach są przedstawieni apostołowie, święci i anioły. Panna Maria kłęczy po prawej stronie Chrystusa i wstawia się za tych co mają być sądzeni. Nad postacią Chrystusa jest grupa aniołów, trąbiących, żeby obudzić zmarłych. Pod Chrystusem umieszczony jest Michał Archanioł, który waży dusze. W dolnej części dzieła wstają martwi w różnych postaciach wizji Ezechiela, która przedstawiona jest jako przestrzeń, pełna wyschniętych kości ludzkich, okrytych mięśniami i ożywionymi. Wizja tauważana była za pierwowzór powszechnego wskrzeszenia zmarłych. Po bokach Chrystusa są postacie aniołów, ten po Chrystusowej prawicy przekazuje klucz od raju niebieskiego grupie żeńskich i męskich postaci, drugi z aniołów wynosi jedną z postaci do nieba. Anioł po prawicy Chrystusa z ognistym mieczem przegania potępionych, gdzie skrzydlate demony przewożą ich do piekła. (Mt 25,31-46).

Na zachodniej stronie nawy, w medalionie umieszczono scenę z Misji św. Cyryla i Metodego. Dwójkę misjonarzy uzu-

3. coming of Christ. The Last Judgment scene is composed of several parts. The central figure is Jesus Christ, the Judge, with apostles, saints, and angels on both sides. Santa Maria is kneeling at Christ's right side and speaks for those, who are to be judged. Above Christ the Judge is a group of angels playing trumpets to wake up the dead. Vertically below Christ is Archangel Michael weighing souls. At the bottom part of the scene the dead are emerging from the ground being at various stages of transformation in the sense of Ezekiel's vision of a plain full of dried human bones covered with muscles and revived, which had been considered a prototype of general concept of resurrection of the dead. The figures of angels are on both sides of Christ. The angel on Christ's right is giving the key of heaven paradise to a group of male and female figures and the other angel carries one of the figures up to heaven. The angel on Christ's left holding a flaming sward drives the damned to hell with monsters and winged daemons (Mt 25,31-46).

At the western part of the aisle a scene of the Mission of St. Cyril and Methodius is painted. The two saints are accom-

1.- 5. Malby na klenbe kostola / Obrazy na sklepieniu kościoła / Painted scenes on the vault of the church

1 2
3 4

Kostol sv. Ladislava
Kościół św. Ładysława
St. Ladislav's Church

Na západnej strane lode je v medailóne situovaný scéna Misia sv. Cyrila a Metoda. Dvojicu vierozvestcov doplná skupina ľudí, situovaná oproti nim a načúvajúca ich učeniu. Úcta k týmto svätcom je v Dlhej nad Oravou hlboko zakorenená. Svedčí o tom aj kamenné súsošie Kalvárie a sôch sv. Cyrila a Metoda na vstupnej bráne do kostola a taktiež pomenovanie dvoch zo šiestich zvonov menami týchto svätcov, ktoré sú umiestnené vo veži kostola. Ďalšie zvonky sú pomenované po sv. Petrovi, sv. Pavlovi, sv. Jozefovi a sv. Jurajovi.

Na treťom obraze, umiestnenom v západnej časti lode je namaľovaný výjav, ktorý zobrazuje popravu ranokresťanského mučeníka v období rímskeho cisára Diokleciána, ktorý vládol v rokoch 284 až 305. Na sklonku jeho vlády došlo k prenasledovaniu kresťanov a cisár vydal postupne štyri edikty, ktoré zbavovali kresťanov osobnej slobody. Rímskemu vojakovi Alexandrovi, veliteľovi centúrie Thebskej légie, sa podarilo utiecť pred masakrou vojakov tejto légie, ktorí odmietli týrať miestnych kresťanov. Rímski vojaci nakoniec zajali Alexandra a v reťaziach ho priviezli do talianskeho mesta Bergamo. Alexander mal na výber: buď obetovať pohanským modlám,

peplnia grupka osôb, stojáca naproti nim i vstúchajúca si v ich nauczanie. Szacunek dla tych dwóch świętych jest w Dlhej nad Oravou bardzo duży. Poświadcza to także kamienny posąg Kalwarii oraz posągi św. Cyryla i Metodego na bramie wejściowej do kościoła a także nazwanie dwóch z sześciu dzwonów, które są umieszczone na wieży kościoła, imieniami tych świętych. Pozostałe dzwony poświęcone są św. Piotrowi, św. Pawłowi, św. Józefowi oraz św. Jerzemu.

Na trzecim obrazie, który jest usytuowany w zachodniej części nawy, przedstawiona jest egzekucja wczesnochrześcijańskiego męczennika z okresu cesarza rzymskiego Dioklecjana, który panował w latach 284-305. Pod koniec jego panowania doszło do prześladowania chrześcijan i cesarz wydał kolejno cztery edykty, które pozbawiły chrześcijan wolności osobistej. Rzymskiemu żołnierzowi Aleksandrowi, dowódcy centurii Thebskiej legii, udało się uciec przed masakrą żołnierzy, którzy odmówili prześladowania miejscowych chrześcijan. Żołnierze rzymscy Aleksandra pochycili i w łańcuchach przywieźli do włoskiego miasta Bergamo. Aleksander miał do wyboru: albo złożyć ofiarę bożkom po-

panied with a group of people standing against them listening their speech. The hierolatroly of these saints has deep roots in Dlhá nad Oravou, which also proves a stone sculpture of Calvary and the statues of Ss. Cyril and Methodius at the entrance gate to the church, as well as the two of six bells placed at the church tower were named after these saints. The other four bells are named after St. Peter, St. Paul, St. Joseph, and St. George.

The third painting placed at the western part of the aisle shows a scene of execution of an early Christian martyr at the time of Diocletian, the Roman emperor (284 – 305). His reign is also noted for the last great persecution of the Christians, when the emperor issued four decrees depriving Christians their personal liberty. Roman soldier Alexander, the commander of a century of the Theban Legion, succeeded to escape before the massacre of the soldiers of this legion, who refused to martyr local Christians. Roman soldiers finally captured Alexander and brought him in vinculis to Bergamo in Italy. Alexander could choose between veneration of pagan idols or decapitation. He washed his hands with water,

1.,2. Zvonky / Dzwony / Bells
3. -5. Vstupná brána do kostola / Brama wejściowa do kościoła / Entrance gate to the church

2 3
4 5

 alebo podstúpiť smrť stáťim. Alexander si umyl ruky vodou, začal sa vrúčne modliť k Bohu a nastavil svoj krk katovi, ktorý ho 26. augusta 303 stál. A práve mučenícka smrť svätého Alexandra je témou výjavu na nástennej malbe v našom kostole. Neznámy autor malby v dlžianskom kostole bol v prvej polovici minulého storočia určite motivovaný obrazom s názvom „Mučeníctvo svätého Alexandra“, ktorý je umiestnený v obrazovej galérii Vatikánskych múzeí.

Mons. František Tondra, spišský biskup dňa 24. júla 2011 konsekroval obnovený kostol sv. Ladislava a nový oboetný oltár. Na oboetnom oltári je znázornený symbol Abrahámovej viery a obety a v čelnej strane oboetného oltára sa nachádzajú pozostatky štyroch svätých, sv. Františka Saleského, sv. Viktora, sv. Gaudencia a sv. Gemmy a sú uložené v relikviári v tvare kríža.

V rokoch 1914 až 1916 bol v kostole zabudovaný organ vyrobený vo firme Otta Riegera z Budapešti pod opusovým číslom 2004. V rokoch 1960 bol prestavaný do dnešnej podoby a v roku 2010 bola vykonaná jeho generálna oprava.

Na veži a streche kostola sú umiestnené tri kríže, ktoré

 gaňskim albo zostać ścięty. Aleksander umył sobie ręce wodą i począł się gorąco modlić do Boga. Nastawił swój kark katowi, który go ściął 26 sierpnia 303 roku. Właśnie ta męczeńska śmierć świętego Aleksandra jest przedmiotem malunku ściennego (fresku) w tutejszym kościele. Nieznany autor tego dzieła był, na pewno motywowany obrazem o nazwie „Męczeństwo świętego Aleksandra“, który znajduje się w galerii obrazów Muzeów Watykańskich.

Mons. František Tondra, biskup spiszki w dniu 24. czerwca 2011 konsekrował odnowiony kościół św. Ładysława oraz nowy ołtarz ofiarny. Na ołtarzu ofiarnym ukazany jest symbol wiary i ofiary Abrahama. W przedniej części ołtarza znajdują się pozostałości czterech świętych, św. Franciszka Salezego, św. Wiktora, św. Gaudencja oraz św. Gemmy i są przechowywane w relikwiarzu o kształcie krzyża.

W latach 1914-1916 w kościele zostały zamontowane organy wyprodukowane w firmie Otta Riegera z Budapesztu, sygnowane numerem 2004. W roku 1960 zostały przebudowane a w 2010 roku przeprowadzono ich generalny remont.

Na wieży i dachu kościoła znajdują się trzy krzyże, które

 started to pray to God and put his neck forth to executor, who decapitated him on August 26, 303. This martyrdom of St. Alexander is the theme of the scene of the church. In the first half of the last century, an unknown author of the painting in Dlhá's church was probably inspired by the picture "The Martyrdom of St. Alexander" placed at Art Gallery of Vatican Museum.

On July 24, 2011, mons. František Tondra, Spiš bishop, consecrated the restored St. Ladislav's Church and new altar. The altar shows a symbol of Abraham's Faith and the relics of four saints, St. Francis de Sales, St. Victor, St. Gaudentius, and St. Gemma are placed at the front of the altar, at the cross shaped reliquary. In 1914 thru 1916 an organ made by Otto Rieger company from Budapest under opus No 2004 was built in the church. The organ was rebuilt in today's look in 1960 and its general repair was completed in 2010.

Three crosses placed on the tower and the roof of the church aesthetically and artistically complete a proportionally well balanced silhouette of the church. A large Cyril and Methodius double cross placed on the tower of the church was made

1.- 4. Konsekrácia (24. júla 2011) / Konsekracja kościoła (24. lipiec 2011) / Consecration (24. July 2011)
5. Zreštaurované vežové kríže / Odrestaurowane krzyże / Restored tower crosses

1 2

3 4

Esteticky a umelecky dopĺňajú krásne proporčné vyrovnanú siluetu chrámu. Veľký cyrilo-metodský dvojkriž na veži kostola bol zhotovený roku 1863, v roku tisícého výročia príchodu svätých vierozvestcov na naše územie. Je to výrobok miestneho oravského kováča a jeho pomocníka a je veľmi pravdepodobné, že križ obsahuje aj zvyškové železo z lesného, poľnohospodárskeho a domáceho náradia, ktoré prešlo rukami mnohých miestnych ľudí. Medená kopula pod križom je ďalší skvost slovenských medikováčov a s medenou nohou prezentujú dokonalú ručnú prácu zručného medikováča. Pri reštaurovaní v roku 2012 bola v kupole nájdená vzácna listina predkov z 2. júla 1863.

Precízne vypracovaný je malý dvojkriž na streche kostola, vyrobený miestnym kováčom Andrásom Kaučarikom v roku 1874. Križ bol upravovaný rozsekávaním a tvarovaním železného profilu a spoje boli vykonávané nitovaním a objímkovaním.

Pravdepodobne z obdobia prístavby svätyně pochádza tretí križ, ktorý je osadený na streche kostola.

Kostol sv. Ladislava je významnou súčasťou kultúrneho

esteticky a umelecky dopĺňajú krásne proporčné vyrovnanú siluetu chrámu. Veľký cyrilo-metodský dvojkriž na veži kostola bol zhotovený roku 1863, v roku tisícého výročia príchodu svätých vierozvestcov na naše územie. Je to výrobok miestneho oravského kováča a jeho pomocníka a je veľmi pravdepodobné, že križ obsahuje aj zvyškové železo z lesného, poľnohospodárskeho a domáceho náradia, ktoré prešlo rukami mnohých miestnych ľudí. Medená kopula pod križom je ďalší skvost slovenských medikováčov a s medenou nohou prezentujú dokonalú ručnú prácu zručného medikováča. Pri reštaurovaní v roku 2012 bola v kupole nájdená vzácna listina predkov z 2. júla 1863.

Precízne vypracovaný je malý dvojkriž na streche kostola, vyrobený miestnym kováčom Andrásom Kaučarikom v roku 1874. Križ bol upravovaný rozsekávaním a tvarovaním železného profilu a spoje boli vykonávané nitovaním a objímkovaním.

Pravdepodobne z obdobia prístavby svätyně pochádza tretí križ, ktorý je osadený na streche kostola.

Kościół parafialny św. Ładysława jest znaczącą częścią kul-

in 1863, the year of the thousandth anniversary of the Coming of the Missionaries. It is a product of a local blacksmith and his assistant, and it is very probable, that the cross contains also an iron from forest, agricultural, and household tools being used by the hands of many local people. A copper dome under the cross is another masterpiece of the Slovak coppersmiths. At the restoration in 2012, a valued letter left by the ancestors on June 2, 1863, was found at the dome. A small double cross placed on the roof of the church, made by the local blacksmith András Kaučarik in 1874, is another masterpiece. The cross has been made by scappling and shaping of an iron profile, while the joints have been riveted and sleeved. The third cross comes most probably from the period of the extension and is placed on the roof of the church. St. Ladislav's Church has been a significant part of the cultural and spiritual heritage of our village, serving daily to the believers as a parish church for almost 100 years.

1.- 4. Ewangelista Marek, matúš, Lukáš a Ján / Evangelists Marek, Mateusz, Łukasz i Ján / Evangelists Mark, Matthew, Luke and John
5. Interiér kostola. / wnętrze kościoła / The interior of the church

2

3

4

5

4

5

 a duchovného dedičstva v našej obci, ktorí veriacim slúži denne na bohoslužby už takmer 100 rokov ako farský chrám.

 turalnego i duchowego dziedzictwa tutejszej gminy. Odbywają się w nim nabożeństwa codziennie prawie już od 100 lat.

St. Ladislav's Legend

It happened during the period of his reign, that the Russians invaded Hungary, ravaged several villages and towns, and returned home with a rich booty. The king declared war to the Russians and marched to the battle with a big army. One of the legends says, that when marching by Jasov, the soldiers were so terribly thirsty, that they began to cry in their suffering. Their cry was heard by a Tartar commander who teased the king Ladislav asking: "Hey, king, why are your soldiers crying?" Because they cannot wait to meet you in a battle", answered the king. However, before beginning fighting, the king turned to God praying for some refreshment for the weakened soldiers. God heard his pray and a fountain of water sprang out of a stone, which calmed soldiers' thirst and so they saved their lives.

Legenda o sv. Ladislavovi

Za čias jeho vlády sa stalo, že do Uhorska vtrhli Rusi, spustošili niekoľko dedín a miest a vrátili sa domov s veľkou korisťou. Kráľ Rusom vypovedal vojnu a tiahol do boja s veľkým vojskom. Jedna z legend hovorí, že keď tiahli popri Jasove, vojakov trápil príšerný smäd, ktorý bol taký veľký, že v utrpení začali nariekať. Ich krik začul aj vodca Tatarov a veľmi posmešne sa opýtal kráľa Ladislava: „Hej, nože počuj, kráľu, pretože tak revú tvoji vojaci?“, „Pretože sa chcú stretnúť s tebou v boji“ – odpovedal kráľ. Ale kým mohlo dôjsť k boju, kráľ sa obrátil k Bohu a prosil, aby mohol občerstviť zoslabnutých vojakov. Boh vyslyšal jeho modlitbu a zo skaly vytryskol prameň vody, s ktorou si vojaci utišili svoj smäd a tak si zachránili svoje životy.

Legenda o św. Ładysławie

Za jego panowania, zdarzyło się, że na Węgry wtargnęli Rosjanie, zniszczyli kilka wiosek i miast, do domu powrócili z wielkimi łupami. Król Rosjanom wypowiedział wojnę i wyruszył z wielką armią. Jedna z legend mówi, że kiedy przechodzili koło Jasowa, żołnierzom dokuczało duże pragnienie, które było tak wielkie, że zaczęli narzekać. Ich krzyk usłyszał wódz Tatarów i bardzo wyśmiewczo zapytał króla Ładysława: „Hej królu, dlaczego twoi żołnierze krzyczą?“, „Dlatego, że chcą z tobą podjąć walkę“ – odpowiedział król. Ale zanim mogło dojść do walki, król zwrócił się do Boga i prosił, żeby pomógł napoić osłabionych żołnierzy. Bóg modlitwę wysłuchał i ze skály wytrysło źródło wody, którą żołnierze zaspokoiли swoje pragnienie i przez to uratowali swoje życia.

1. Svätý Ladislav / Sw. Władysław / St. Ladislav
2.-5. Detaily kostola, / Szczegóły kościoła / details of the church

Tradičná ľudová kultúra
Tradycyjna kultura ludowa
Traditional folk culture

Ľudový odev
Strój ludowy
Folk costumes

 Spomedzi javov tradičnej ľudovej kultúry má osobitné postavenie folklór, ktorý zahŕňa ľudové tradície, zvyky, obyčaje a obrady ako i ľudové umenie, čiže spev, tanec, hudbu, divadlo, ľudový odev, umelecké a remeselné diela. Všetko to sa jedno cez druhé prelína a spoločne tvorí neodmysliteľnú súčasť ľudského života. Nezastupiteľné miesto má odev, ktorý púta laických pozorovateľov, ako i umelcov a odborníkov. Oblečenie oravského ľudu bolo veľmi pestré a aj na dlžianskom kroji vidieť estetické čítanie ľudí, ktoré sa odzrkadľuje na jeho bohatom zdobení. Aj keď je jeho používanie v každodennom živote v súčasnosti je obmedzené len na niekoľko starších obyvateľiek, jeho podobu v rôznych formách naďalej prezentuje dlžianska folklórna skupina, ktorá aj v súčasnosti vo svojich programových pásmach zachytáva krásy zvykov a tradícií z Dlhej nad Oravou.

 Spośród przejawów tradycyjnej kultury ludowej ważne miejsce ma folklor, na który składają się tradycje ludowe, zwyczaje, obyčaje i obrzędy jak i sztuka ludowa, czyli śpiew, taniec, muzyka, teatr, strój ludowy, dzieła rzemieślnicze i artystyczne. Wszystko to nakłada się i miesza ze sobą tworząc nieodłączną część ludzkiego życia. Niezastąpione miejsce ma odzież, która przyciąga uwagę świeżych obserwatorów, jak również artystów i specjalistów. Odzież orawskiego ludu była bardzo kolorowa, także na dlżianskim stroju można zobaczyć wrażliwość estetyczną osób, co znajduje odzwierciedlenie w jego bogatej ornamentyce. I choć na codzień używa go tylko kilka starszych kobiet, to w dalszym ciągu w różnych formach wykorzystuje go dlżianski zespół folklorystyczny, który także obecnie w swoich występach oddaje piękno zwyczajów i tradycji z Dlhej nad Oravą.

 From among the phenomena of a traditional folk culture, folk traditions, customs, and ceremonies have a special status, including also folk art, such as singing, dancing, music, theatre, folk costumes, and works of art and craft. They all are an essential part of human life. The clothes have a special place and attract both, laic observers and professional and artistic specialists. The clothes of Orava people were very lively and the folk costume of Dlhá's people shows an aesthetic feeling of people, being reflected in rich ornaments. Although nowadays only few older women wear the costume every day, it has also been presented by the local folk group, that shows a beauty of the traditions and customs of Dlhá nad Oravou at their performances.

1. Dlhánska folklórna skupina / dlžianski zespół / folk group from Dlhá nad Oravou
 2.-5. Ľudový odev / strój ludowy / folk costumes

1

2

3

4

5

 Pýchou Dlhej nad Oravou v rámci tradičnej ľudovej kultúry je zachovaná časť pôvodnej architektúry, ktorá nebola zničená veľkým požiarom v auguste 1962. Patria medzi ne aj zrubové sýpky, drevené domčeky nazývané "sypárne", ktoré ľudia využívali na uskladňovanie dopestovaných roľníckych produktov. Početnejšie zhluky sýpok boli vybudované na okrají dediny a pozdĺž potoka. Práve sýpky, postavené v okrajových častiach obce nezničil spomenutý požiar a dodnes sú svedkami dávnejšej architektúry v Dlhej nad Oravou, z ktorých bolo roku 1963 časť vyhlásených za národné kultúrne pamiatky.

 Dumą Dlhej nad Oravą w ramach tradycyjnej kultury ludowej jest zachowana część oryginalnej architektury, która nie została zniszczona przez wielki pożar, w sierpniu 1962 roku. Należą do nich zrębowe spichlerze, drewniane domy zwane "Sypar", które ludzie używali do przechowywania produktów rolniczych. Liczne skupiska spichlerzy zostały zbudowane na obrzeżach wsi i wzdłuż potoku. Właśnie spichlerze wybudowane na obrzeżach wsi nie zniszczył wspomniany pożar i do dzisiejszego dnia są przykładem dawnej architektury w Dlhej nad Oravą. Część z nich została w 1963 roku ogłoszona narodową pamiętką kultury.

 Dlhá nad Oravou is also proud of its original architecture that survived a big fire in August 1962, especially grain cribs – the little log houses called "sypárne", that had been used for the storing of the agricultural products. Clusters of the grain cribs were built at the end of the village and along a creek. The grain cribs built at the peripheral parts of the village, that have not been damaged by the fire, survived as the silent witnesses of the past architecture of Dlhá nad Oravou. Some of the grain cribs were declared as the national cultural heritage in 1963.

1. – 5. Pôvodná architektúra / originalna architektúra / original architecture

Fatímská kaplnka
Kaplica Fatimska
Fatima chapel

Cirkevné pamiatky a pamätihodnosti
Zabytki religijne i atrakcje
Sacred monuments and places of interest

 V obci sa vyskytujú výnimočné stavby, ktoré spájajú súčasnosť s históriou. Najstaršou cirkevnou pamiatkou je barokový kamenný prísestný stĺp so sochou sv. Jána Nepomuckého. Postava je zobrazená frontálne, s jemne naklonenou hlavou. V oboch rukách drží svoj atribút – kríž s korpusom Krista. Stĺp bol donedávna utopený v teréne približne do jednej tretiny výšky drieku a na jeho čelnej strane je vyrytý nápis s datovaním 1781, čo je šesťdesiat rokov od blahorečenia Jána Nepomuckého pápežom Inocentom XIII. Svätý Ján Nepomucký bol v skutočnom živote obhajcom cirkvi proti českému kráľovi Václavovi IV, za čo ho umučili a utopili v rieke tak, že ho zhodili zašitého vo vreći z Karlovo mosta do Vltavy. Tento spôsob jeho mátyria sa odráža na umiestňovaní jeho sôch a kaplniek pri riekach, potokoch, mostoch, brodoch. Aj v Dlhej nad Oravou je umiestnený pri dedinkom potoku v blízkosti kostola sv. Ladislava. Najničivejšia povodeň zasiahla Dlhú nad Oravou začiatkom 19. storočia a dedina vzhľadom na svoju polohu mala úplne zničené brehy a okolie rieky. Je pravdepodobné, že zasypanie tretiny stĺpa nastalo práve počas tejto povodne. Stĺp svojou primárnou farebnosťou predstavuje významnú

 W miejscowości znajdują się wyjątkowe dzieła łączące terażniejszość z historią. Najstarszym zabytkiem kościelnym jest barokowa kamienna kolumna przydrożna z figurą św. Jana Nepomucena. Postać ukazana jest frontalnie, z głową lekko pochyloną. W obu rękach trzyma swój atrybut – krzyż z Ciałem Chrystusa. Kolumna była do niedawna zatopiona w terenie do okoto jednej trzeciej swojej wysokości. Z przodu ma napis z datą 1781, czyli sześćdziesiąt lat od beatyfikacji Jana Nepomucena przez papieża Innocentego XIII. Jan Nepomucen znany jest jako obrońca Kościoła przed czeskim królem Wacławem IV. Z tego powodu był torturowany oraz utopiony w rzecze w taki sposób, że wrzucono go z mostu Karola do rzeki Wełtawa zaszytego w worku. W ten sposób jego męczeństwo znajduje odzwierciedlenie w usytuowaniu jego pomników i kapliczek przy rzekach, strumieniach, mostach i przeprawach. Nawet w Dlhej nad Oravą jest umieszczony przy potoku w pobliżu kościoła św. Władysława. Najbardziej niszczyielska powódź uderzyła w Dlhe nad Oravą na początku XIX. wieku. Wtedy to wieś została zalana a woda występując z koryta zniszczyła brzegi rzeki i wszystko co

 Several exceptional monuments, connecting the present with the past, can be found in the village. The oldest sacred monument is a baroque stone column with a statue of St. John of Nepomuk. The figure is shown frontally with a slightly leaning head, holding a corpse of Christ on his both arms. Until recently, the column had been dipped in the ground to a third of the height and its frontal side bears a writing dating 1781, that was sixty years after the beatification of St. John of Nepomuk by the pope Innocent XIII. St. John of Nepomuk was in his life a defender of the church against the Czech king Wenceslas IV, for what he had been tortured and thrown into Vltava river from the Charles' Bridge in Prague, sewn in a bag. This way of his martyrdom is reflected at the places chosen for the posting of his statues and chapels – by rivers, creeks, bridges, and fords. In Dlhá nad Oravou, his statue is placed by the village creek, near the Church of St. Ladislav. The most destructive flood in Dlhá was at the beginning of the 19th century, totally destroying the river bank. The burying of the third of the column most probably happened during this flood. By its primary color-

1.-5- Církevné pamiatky a pamätihodnosti / Zabytki religijne i atrakcje / Sacred monuments and places of interest

 pamiatkovú hodnotu, ktorá sa na iných obdobných plastikách takmer vôbec nezachovala.

Nedaleko sochy sv. Jána Nepomuckého sa nachádza ďalšia kultúrna pamiatka – kamenný stĺp so súsoším Koronovania Panny Márie. Na pilieri je reliéfné zobrazenie sv. Jána Nepomuckého. Tento pilier so súsoším je mladší, z roku 1894 a predstavuje významnú sochársku dielňu Belopotockých z Oravskeho Bieleho Potoka. Oravská kamenná plastika – sochy na pilieroch, ktoré boli vytvárané v 18. a v 19. storočí, sú syntézou prvkov neskorého baroka, klasicizmu a rustikalizmu dokazujú zbožnú úctu ľudí, ktorý ich dávali stavať. Ľudový charakter zobrazenia podčiarkuje úprimný úmysel zadávateľov a tvorcov. Umeleckú hodnotu majú aj kamenné náhrobníky na dlžianskom cintoríne, ktoré pochádzajú z prelomu 19. a 20. storočia, vytvorené v dielňach rôznych oravských kamenárov.

 było w pobliżu. Jest wielce prawdopodobne, że zasypianie jednej trzeciej kolumny nastąpiło właśnie w czasie tej powodzi. Kolumna swoją kolorystyką przedstawia olbrzymią wartość historyczną, która na innych rzeźbach prawie wcale się nie zachowała.

W pobliżu kolumny św. Jana Nepomucena jest inny pomnik – kamienna kolumna – posąg Koronacji Marii Panny. Na filarze jest płaskorzeźba przedstawiająca św. Jana Nepomucena. Ta kolumna z posągami jest młodsza, z 1894 roku i reprezentuje bogatą warsztat rzeźbiarski Belopotockich z Oravskiego Białego Potoka. Oravska kamienna plastyka – rzeźby na filarach, które zostały utworzone w XVIII i XIX wieku, są syntezą elementów późnego baroku, klasycyzmu i rustykalizmu i są dowodem pobożności ludzi, którzy je budowali. Ludowy charakter wykonania podkreśla uczciwe intencje zlecającego i twórców. Wartość artystyczną posiadają także kamienne grobowce na cmentarzu dlžianskim, które pochodzą z przełomu XIX i XX wieku, wykonane zostały w różnych warsztatach kamieniarzy na Orawie.

 ing, the column represents a considerable relic value that has not been preserved at many similar sculptures. Near the statue of St. John of Nepomuk another relic can be found – a stone column showing the Coronation of Virgin Maria. Embossed into this column is again St. John of Nepomuk. This pillar is newer, from the year 1894, and represents a notable sculpture workshop of Belopotocký from Oravský Biely Potok. The Orava stone sculpture, especially the statues placed on pillars, made in the 18th and 19th centuries, bear some baroque, classicist, and rustic features that prove devotional respect of the people who had them built. The rustic character of the presentation underlines a sincere intention of the sponsors and authors. The Another artistic value is at the gravestones that had been made at the workshops of the Orava stonecutters in the 19th and 20th centuries, and that still can be found at Dlžá's cemetery.

1.-5- Cirkevné pamiatky a pamätihodnosti / Zabytki religijne i atrakcje / Sacred monuments and places of interest

1 2
3 4

5

 Na vršku nad dedinou je postavená Fatimská kaplnka z roku roku 1946 z vdaky za ochranu dediny počas oslobodzovacích bojov počas druhej svetovej vojny. Pri kaplnke je každoročne slúžená svätá omša na sviatok Nepoškvrneného Srdca Panny Márie.

Medzi ďalšie cirkevné pamätihodnosti patrí kaplnka Ružencovej Panny Márie, kaplnka Umučeného Ježiša Krísta, Kaplnka sv. Anny a taktiež aj kríž za Skalickou, pôvodne z pieskovca z roku 1858, ktorý stojí uprostred prírody vedľa cesty do Magury.

 Na wzgórzku nad wsią znajduje się kaplica Fatimska, zbudowana w 1946 roku z wdzięczności za ochronę wsi podczas walk wyzwolających w czasie II wojny światowej. W kaplicy jest corocznie odprawiana msza święta w święto Niepokalanego Serca Maryi Panny.

Inne zabytki to kaplica Matki Bożej Różańcowej, kaplica Umęczonego Jezusa Chrystusa, kaplica św. Anny, a także krzyż za Skalickou, pierwotnie wykonany z piaskowca w 1858 roku, który stoi przy drodze do Magury.

 On the hill above the village, the Fatima Chapel was built in 1946 to thank for the protection of the village during the liberating battles of the WWII. On the day of the Immaculate Heart of Mary, a mass is celebrated at the chapel every year.

Among the other sacred monuments are the Chapel of the Rosary Virgin Mary, the Chapel of Jesus Tortured to Death, St. Anna Chapel, and the Crucifix placed beyond Skalica, originally made of sandstone in 1858, raised in the middle of the countryside, by the road to Magura.

1.-3 Fatimská kaplnka / kaplica Fatimska / Fatima chapel

4.-5- Kaplnka svätej Anny / kaplica św. Anny / St. Anna Chapel

Futbalový zápas

Mecz piłki nożnej

Football match

Šport
Sport
Sports

1 2

3 4

5

 Futbalový oddiel s názvom Telovýchovná jednota Sokol bol založený v roku 1959. Na ploche vedľa rieky Orava, ktorú si usilovnými rukami upravili, postavili futbalové ihrisko, kde hrávali priateľské zápasy s okolitými obcami. Keďže sa im v zápasoch darilo a futbal pritiahol aj množstvo divákov, rozhodli sa v roku 1960 prihlásiť do súťaže.

Už v prvom ročníku dokazovali, že úspechy, ktoré dosiahli v priateľských zápasoch neboli náhodné a už po roku si vybojovali postup do vyššej súťaže, v ktorej sa futbalisti svojich súperov nezľakli. Po striedavých úspechoch sa umiestnili na viac ako centom 5. mieste.

Tesne pred začatím nového ročníka futbalových súťaží v auguste 1962 zachvátil v horúci letný deň Dlhá nad Oravou veľký požiar, ktorému padlo za obeť 83 dreveníc. Taktiež zhoreli aj dresy a futbalový výstroj, ktorú mávali hráči v tých časoch doma. Vtedy im pomohol aj najznámejší a najúspešnejší slovenský klub TJ Slovan Bratislava, ktorý poslal futbalový výstroj.

 Oddział piłkarski o nazwie „Telovýchovná jednota Sokol“ został założony w 1959 roku. Na terenie obok rzeki Orawy, członkowie własnymi siłami zbudowali boisko do piłki nożnej, na którym rozgrywano mecze towarzyskie z sąsiednimi gminami. Ponieważ odnosili sukcesy i piłka przyciągała dużo widzów, zdecydowali się, w 1960 roku, zgłosić Oddział do ligi piłkarskiej.

Już w pierwszym roku, pokazali, że sukcesy, które odnosili w meczach towarzyskich nie były przypadkowe, i po roku, wywalczyli awans do wyższej ligi. Zdobył 5 miejsca było wielkim sukcesem.

Tuż przed rozpoczęciem nowych rozgrywek piłkarskich w sierpniu 1962 roku w Dlhej nad Orawą wybuchł wielki pożar, w którym spłonęły 83 domy. Spaliły się także stroje i wyposażenie piłkarskie, które w tych dniach gracze mieli w domach. Z pomocą przyszedł najbardziej znany i odnoszący największe sukcesy słowacki klub TJ Slovan Bratislava, który wystawił im wyposażenie piłkarskie.

 Sports association named TJ Sokol (Falcon) was established in 1959 and friendly football matches with the teams from the nearby villages could be played on a playground built by the volunteers. Because Dlhá's team was quite successful and the football attracted many fans, they decided to register at a competition in 1960.

As early as at the first year they proved that the success achieved at the friendly matches was not accidental, when they advanced to the higher level of the competition, at which they had not been shy, because they ended as high as at the fifth position. Close before the beginning of a new football year in August 1962, the big fire had swept the village, when 83 wooden houses burnt out. Football costumes kept at the players' houses were also destroyed by the fire. Who helped them in that hard time was TJ Slovan Bratislava, the most popular and the most successful Slovak football team.

1.-5. Futbalový zápas /
mecze piłki nożnej /
football match

2 3

4 5

1.-5. Zimný prechod
Dlhánskym chotárom
/ zimowe przejście
Dlhánskym terenem /
winter hike around Dlhá
landscape

 V TJ Sokol Dlhá si túto pomoc veľmi cenili, veď vďaka nej mohli opäť hrať v súťaži a preto sa rozhodli na znak vďaky svoju telovýchovnú jednotu premenovať na Telovýchovná jednota Slovan Dlhá nad Oravou.

V sedemdesiatych rokoch sa začala písať história lyžiarskeho oddielu a v lokalite Nad studničkou bol vybudovaný prvý lyžiarsky vleč s celkovou dĺžkou 260 m. Okrem rekreačného lyžovania sa mladí lyžiari z Dlhej sa zúčastňovali lyžiarskych súťaží v okrese.

V neskoršom období, kedy už Telovýchovná jednota nenesla názov Družstevník, bola aktívna činnosť aj v turistickom odbore, organizoval turistické túry do hôr Roháčov, na Choč, Kubínsku hoľu, Oravskej Magury, Babej hory a aj iné miesta nášho krásneho regiónu.

 TJ Sokol był wdzięczny za taką pomoc, bo dzięki niej mogli ponownie grać w lidze. Dlatego też postanowili z wdzięczności zmienić swoją nazwę na „Telovýchovná jednota Slovan Dlhá nad Oravou“.

W latach siedemdziesiątych zaczęła działać sekcja narciarska. Dzięki temu w rejonie Nad Studniczkou został zbudowany pierwszy wyciąg narciarski, o łącznej długości 260 metrów. Oprócz rekreacyjnego narciarstwa młodzi narciarze uczestniczyli w powiatowych konkursach narciarskich.

W późniejszym okresie, kiedy to Telovýchovná jednota nazywała się Družstevník były podejmowane aktywne działania turystyczne, organizowano wycieczki piesze w góry Roháčov, na Choč, Kubínskę hoľu, Oravskú Magurę, Babią Górę i do innych miejsc regionu.

 Their aid had been deeply appreciated by TJ Sokol Dlhá, because thanks to it they could stay at the competition. In honor of this act, they renamed their sports association to TJ Slovan Dlhá nad Oravou.

Organized skiing began to write its history in 1970s, when the first skiing lift 260m long was installed at the slope Nad studničkou. This provided new opportunities for young skiers to represent their village at skiing races all over the district, as well as to ski for pleasure. Later, when the sports association was renamed again to Sports Association (TJ) Družstevník, and its activities expanded, hiking tours became very popular. The local hiking club organized tours to the surrounding mountains, such as Roháčce, Choč, Kubínska hoľa, Oravská Magura, Babia hora, and others.

1 2
3 4

5

 V roku 2005, bol založený stolnotenisevý oddiel, ktorý obec reprezentoval na oravských súťažiach až do roku 2008, kedy bol založený samostatný Športový klub, ktorý zastrelil stolnotenisevú družstvá, čím sa skončila krátka, ale pekná etapa stolnotenisevého oddielu Telovýchovnej jednoty Družstevník Dlhá nad Oravou.

Po jeho založení začal veľmi aktívne svoju činnosť stolnotenisevý oddiel Športového klubu. V Oravskej stolnotenisevej súťaži, ktorá je rok čo rok výkonnostne na vyššej úrovni, má Športový klub v Dlhej nad Oravou zastúpenie dvoch mužstiev, ktoré svojimi výsledkami vzorne reprezentujú obec.

So svojou aktívnou činnosťou začal aj turistický oddiel. Ten vznikol na podnet občanov, ktorí majú radi prechádzky prírodou, stanovanie v prírode a spoznávanie krásy našich hôr.

 W 2005 roku został założony oddział tenisa stołowego, który reprezentował gminę na konkursach orawskich do 2008 r., kiedy to został założony samodzielny Klub Sportowy, do którego weszły zespoły tenisa stołowego, i tym zakończył się krótki, ale piękny etap oddziału tenisa stołowego Telovýchovnej jednoty Družstevník Dlhá nad Oravou.

W Oravskich zawodach tenisa stołowego, które z roku na rok są na coraz wyższym poziomie, Klub Sportowy reprezentuje dwójka męskich zespołów, które godnie reprezentują gminę.

Aktywnie zaczął działać również oddział turystyczny, który powstał z inicjatywy obywateli. W ciągu roku organizuje różne wycieczki dolinami oraz wyjścia w góry, np. wycieczkę Kvačianskou doliną, Prosiecką doliną, Dierową, wyjście na Babią Górę, Kriváň, Sivý vrch, Choč, Rozsutec, i inne.

 In 2005, a table tennis club was established, providing opportunities to represent the village at local races till the year 2008, when an independent Sports Club, roofing also the table tennis, was established. This was the end of a short, but nice period of the table tennis club of the Sports Association (TJ) Družstevník Dlhá nad Oravou. Soon after the establishment of the new Sports Club, its table tennis players became very engaged at the Orava region table tennis competition, the performances of which have been increasing from year to year. Two teams of Dlhá nad Oravou represent the village very well. Inhabitants of Dlhá, who like hiking, have been active at the hiking club, that organizes tours to more or less distant valleys and mountains. They have been hiking at Kvačianska valley, Prosiecka valley, Dierová, the mountains of Babia hora, Kriváň, Sivý vrch, Choč, Rozsutec, and others.

1.,4.,5. Stolný tenis /
tenis stołowy / table
tennis
2.,3. Turistika / turystyka
/ tourism

 Počas roka organizuje aj rôzne prechody dolinami a výstupy na slovenské pohoria, napr. prechod Kvačianskou dolinou, Prosieckou dolinou, Dierovou, výstup na Babiu horu, Kriváň, Sívý vrch, Choč, Rozsutec, a pod.

Okrem reprezentácie obce v stolnotenisových a vo futbalových súťažiach, v ktorých máme žiacke, dorastenecké a mužské družstvá, sú obidve športové organizácie aktívne v organizovaní rôznych športových podujatí, ktoré už majú stabilné miesto v kalendári podujatí obce Dlhá nad Oravou. V poslednú januárovú sobotu sa koná zimný prechod Dlhánskym chotárom, začiatkom júla letný prechod Dlhánskym chotárom, v letných mesiacoch Medzinárodný turnaj v stolnom tenise o Pohár starostu obce a Tradičný futbalový turnaj o Pohár starostu obce a v závere roka je to Dedinský turnaj v stolnom tenise o Pohár starostu obce.

 Oprócz reprezentowania gminy w konkursach tenisa stołowego oraz piłki nożnej, w kategoriach trampkarzy, juniorów i seniorów, obie organizacje aktywnie uczestniczą w organizowaniu różnych imprez sportowych na stałe wpisanych w kalendarz imprez gminy Dlhá nad Oravou.

W ostatnią sobotę stycznia odbywa się zimowe przejście Dlhánskym terenem, w miesiącach letnich odbywa się Międzynarodowy turniej tenisa stołowego o Puchar Starosty oraz Tradycyjny turniej piłki nożnej o Puchar Starosty, pod koniec roku, Wiejski turniej tenisa stołowego o Puchar Starosty.

 Table tennis and football clubs have their representation at children, junior, and senior levels. Besides their activities at the competitions, both clubs are also active at organizing local traditional sports events.

Last Saturday in January belongs to a winter hike around Dlhá landscape, while summer hike takes place at the beginning of July. Both, Mayor's Cup international table tennis tournament and Mayor's Cup traditional football tournament take place in summer, while end of year belongs to Mayor's Cup village table tennis tournament.

1.-5. Športové podujatia / Imprezy sportowe / local traditional sports events

Mladá generácia

Młode pokolenie

Young generation

Spoločenský život
Życie społeczne
Social life

 Základom aktívneho života obce sú jej občania, ktorí individuálne napomáhajú všestrannému rozvoju obce, alebo sú združení v rôznych spoločenských inštitúciách. Okrem športových organizácií je aktívnym zoskupením Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý bol založený v roku 1928. Členovia zboru zastávajú úlohy pri živelných pohromách, ale aj pri rôznych rodinných a spoločenských udalostiach v obci. Všetky kategórie dlžianskych hasičov sa aktívne zapájajú do rôznych výkonnostných súťaží, kde vzorne reprezentujú svoju obec.

V roku 2003 bola založená Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska, ktorá zastrešuje dlžianskych seniorov, ktorí sa taktiež aktívne zapájajú do spoločenského života v obci. Okrem organizovania zájazdov na rôzne miesta na Slovensku a v zahraničí, sú spoluorganizátorom väčšiny obecných podujatí.

Rozdávať krásu a radosť ľuďom – to bol cieľ obnovenia folklórnej skupiny v roku 2007. Folklórna skupina „Pod Ostrým vrchom“ vo svojich vystúpeniach zachytáva klenoty v podobe zvykov, piesní a tancov. Tento vzácny dar, ktorý zanechali naši predkovia, zachovávajú ako posolstvo pre ďalšie generácie.

 Podstavu aktívneho života spoločnej gminy są jej obyvatelé, którzy wspomagają ogólny rozwój gminy, albo są członkami różnych stowarzyszeń czy instytucji społecznych. Oprócz organizacji sportowych, aktywnym stowarzyszeniem jest Ochotnicza Straż Pożarna, która powstała w 1928 roku. Członkowie straży pomagają podczas klęsk żywiołowych, ale również podczas różnych rodzinnych i społecznych wydarzeń w gminie. Wszystkie kategorie strażaków dlżianskich aktywnie uczestniczą w różnych konkursach starzackich i przykładowie reprezentują swoją gminę.

W 2003 roku powstała Podstawowa organizacja Jedności Emerytów Słowacji, która zrzęsa seniorów dlżianskich, którzy również w aktywny sposób angażują się w życie społeczne w gminie. Oprócz organizowania wycieczek do różnych miejsc na Słowacji i za granicę, są również współorganizatorami większości imprez w gminie.

Niesienie ludziom piękna i radości było powodem odnowienia działalności zespołu folklorystycznego w roku 2007. Zespół folklorystyczny „Pod Ostrym Szczytem” w swoich występach oddaje piękno zwyczajów, pieśni i tańca. Ten cen-

 A base of an active social life of the village are its inhabitants, who help to a broad development of their municipality either individually or as members of associations, clubs, and other social institutions. Besides the sports organizations, a voluntary fire brigade established in 1928 is active in the village. Its members fulfill their responsible roles not only at disasters, but also at various social and family events. All categories of Dlhá's firemen actively participate at all available performance-based competitions, where they fairly represent their village.

In 2003, a core organization of the Slovak Union of Seniors was established in Dlhá, uniting Dlhá's seniors, who can actively participate at the social life of the village. Besides organizing of trips to various places of Slovakia and other countries, the seniors are co-organizers of the most of the village events.

“To give beauty and joy to people” – has been a goal of a revived folk art group in 2007. At its performances, the folk art group named „Pod Ostrým vrchom” shows its public traditional “jewels” in the form of songs, dances, and traditions.

Orava je nádherná v lete i v zime a keď sa na prírodu pozeráte zo sedla, alebo z koča ťahaného takými ušľachtilými zvieratami, akými kone bezpochyby sú, tak je ešte krajšia. V Jazdeckom areáli Húšť ponúkajú možnosť toto všetko zažiť.

Významnou inštitúciou v obci je Základná škola s materskou školou, ktorá má nezastupiteľnú úlohu nielen vo výchove a vzdelávaní, ale aj pri kultúrnom, duchovnom a športovom živote v obci a dôležitá je jej spolupráca s inými obecnými organizáciami.

Cezhraničné partnerstvá sú obojstranne výhodným prvkom pre oživenie a inšpiráciu samospráv, rozpočtových a príspevkových organizácií obce a iných záujmových združení. V súčasnosti je aktívne rozvinutá spolupráca s poľskou Gminou Dobra a s českou obcou Velká Polom.

Ďalší dar, ktorý pozostavili pradedovia zostane preukazany pre budúce pokolenia.

Orava je krásna letom i zimou, a ak sa spozriete na prírodu z sedla alebo z vozu ťahaného konmi, je ešte krásnejšia. V jazdeckom areáli Húšť je možnosť dožiť sa všetkého.

Ďalšou inštitúciou v obci je základná škola s materskou školou, ktorá má nezastupiteľnú úlohu nielen vo výchove a vzdelávaní, ale aj pri kultúrnom, duchovnom a športovom živote v obci a dôležitá je jej spolupráca s inými obecnými organizáciami.

Mezinarodové partnerstvá sú významným prvkom pre oživenie a inšpiráciu samospráv, rozpočtových organizácií samosprávnych a neziskových organizácií. V súčasnosti je aktívne rozvinutá spolupráca s poľskou Gminą Dobra a českou Gminą Velka Polom.

This precious heritage, left by the ancestors, has been so preserved as a message for future generations.

Orava region is beautiful all year round, in all seasons, and when you are lucky to observe the countryside from a carriage pulled by such noble animals as horses are, it looks even better. The horse riding center Húšť offers this unique experience to all its visitors.

Primary School (grades 0-9) and Daycare is another institution, that fulfills its important role in education and other areas of life. The school work and cooperation with other village institutions are essential for cultural, spiritual, and social development of the village.

Cross-border partnership is a bilaterally favorable phenomenon of activating and inspiring municipalities, state, municipal, and non-profit organizations of the village. Nowadays, Dlhá nad Oravou has been delighted with a well developed cooperation with Polish Gmina Dobra and Czech Velká Polom.

Pieninki
Skrzydańskie

Przyroda
Príroda
Nature

 Do najwyższych szczytów Gminy Dobra należą: Mogielica (1171), Śnieżnica (1007), Ćwilin (1071) i Łopień (951). Nieodłącznym elementem rzeźby terenu są liczne doliny potoków, parowy i niecki rozcinające stoki i zbocza górskie.

Mogielica (1171 m n.p.m.) najwyższy i najładniejszy szczyt Beskidu Wyspowego. Na jej stokach gminy Dobra, Kamienica oraz Stopnice, wyznaczty biegowe trasy narciarskie. Mają one ok. 23 km i przebiegają na wysokości ok. 750-800 m. n.p.m. Na szczycie Mogielicy znajduje się drewniana 20-metrowa wieża widokowa. Przy bezchmurnej pogodzie można z niej podziwiać panoramę pobliskich gór, aż po Tatry. W sierpniu 2004 r. tuż pod kopułą szczytową, uroczystość poświęcono „krzyż papieski”. Ma 3,5 m wysokości, swoim kształtem zaś nawiązuje do pastorała Jana Pawła II. Jego projektantem był zakopiański artysta Stanisław Gąsienica Byrcyn. Spod krzyża rozciąga się wspaniały widok na południe. Co roku, 2 kwietnia na szczyt Mogielicy przybywają z okolicznych wsi grupy młodzieży, by wspominać przy krzyżu

 Medzi najvyššie vrchy, ktoré obklopujú obec Dobra patria: Mogielica (1171), Śnieżnica (1007), Ćwilin (1071) a Łopień (951). Neoddeliteľnou súčasťou koloritu terénu sú početné potoky, doliny a žlabiny, ktoré rozdeľujú stránne a horské útesy.

Mogielica (1171 m n.m.) je najvyšším a najkrajším vrchom Ostrovnych Beskyd. Obec Dobra, Kamienica a Stopnice na jej útesoch upravili lyžiarske bežecké trasy. Merajú približne 23 km a nachádzajú sa vo výške približne 750-800 m n.m. Na vrchole Mogielice sa nachádza drevená 20-metrová výhľadková veža. Pri bezoblačnej oblohe je možné z nej pokochať sa nádherným výhľadom na panorámu okolitých hôr až po Tatry. V auguste 2004, hneď po vrcholom, bol slávnostne posvätený „pápežský kríž”. Má výšku 3,5 m a svojim tvarom nadväzuje na pastoračiu Jána Pavla II. Je výtvorom zakopiaňskeho umelca architekta Stanislava Gąsienicy Byrcyna. Pod krížom je nádherný výhľad na juh. Každý rok, 2. apríla, na vrchol Mogielice prichádzajú skupiny mládeže z okolitých obcí, aby si pod krížom pripomenuli výročie smrti Jána Pavla II.

Hlavnou atrakciou hory Łopień (951 m n.m.) sú jaskyne, na

 Among the highest mountains of gmina Dobra are: Mt Mogielica (1171), Mt Śnieżnica (1007), Mt Ćwilin (1071), and Mt Łopień (951). The countryside is formed by a number of creeks, valleys, and trenches splitting the hillsides and cliffs.

Mt Mogielica (1171 meters above sea level) is the highest and most beautiful mountain of the Island Beskids. 23 km of cross country ski trails have been built at its slopes in Dobra, Kamienica, and Stopnice villages, about 750-800 meters above sea level. The top of Mt Mogielica with a twenty-meter high observation offers a splendid view of the surrounding mountains, including a mountain range High Tatras. In August 2004, a pope's cross was consecrated just below the hill's top. The height of the cross is 3.5 meters and it follows a pastorship of John Paul II with its shape. It has been created by an artist from Zakopane Stanisław Gąsienica Byrcyn. Every year on April 2, groups of young people from the surrounding villages come to the cross at the top of Mogielica, to remind the death of the pope John Paul II.

1. Widok z wieży widokowej na Mogielicy / Pohľad z rozhľadne na Mogielici / The view from the observation tower at Mogielicy
2. Polana Stomorgi na Mogielicy / Polana na Mogielicy / Meadow on Mogielica
3. Wieża widokowa na Mogielicy / Rozhľadňa na Mogielici / The observation tower on Mogielica
4. Park im. Malachowskich / Park Malachowskich / Park Malachowski
5. Gmina Dobra zimą / Gmina Dobra v zime / Gmina Dobra in winter

1. Gmina Dobra z lotu ptaka / Gmina Dobra z pohľadu vtáka / Gmina Dobra from bird's eye view
2. Bagna łopieńskie / Łopieńskie bahná / Łopieński mud
3. Widok na Jurków z Łopieña / Pohľad na Jurków z Łopieňa / View from Łopień on Jurków
4. Rosiczka okrągłolistna / Rosnička okrúhlostou / Drosera rotundifolia
5. Miejsce widokowe na szczyte Łopienia / Miesto na vrchole Łopienia / Place on top of Łopienia

1 rocznicę śmierci Jana Pawła II.

Łopień (951 m n.p.m.). Główną atrakcją tej góry są jaskinie, z Jaskinią Zbójnicką na czele, która jest również pomnikiem przyrody. Jaskinię tą tworzy ciąg ciasnych korytarzy, których długość wynosi ponad 400 m. Inne jaskinie na Łopieniu to m.in. Jaskinia Złotopieńska, czy Jaskinia Czarci Dół. Są to największe z 26 odkrytych na Łopieniu. W Jaskini Zbójckiej żyje liczna kolonia nietoperza podkowca małego. Dlatego też obszar ten objęto specjalną ochroną – Natura 2000. Znaleźć tu również możemy nacieki kalcytowe oraz tzw. pola ryżowe. Wszystkie te jaskinie powstały w wyniku powierzchniowych ruchów masowych skał.

Na Łopieniu możemy spotkać także torfowiska, tzw. bagna łopieńskie z owadożerną rośliną – rosiczką okrągłolistną, oraz siedliskiem świerczyny na torfie. Teren ten również jest objęty ochroną Natury 2000. Łopień stwarza idealne warunki do życia i rozwoju dzikiej zwierzyny, dlatego nierzadki jest tu widok jelenia czy dzika, a spotkać można również rysia.

Śnieżnica (1007 m n.p.m.) na jej terenie znajduje się rezerwat przyrody „Śnieżnica”, który chroni blisko 150-letni

2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200
201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300
301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400
401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500
501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600
601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700
701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800
801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900
901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

Łopień (951 m n.p.m.). Główną atrakcją tej góry są jaskinie, z Jaskinią Zbójnicką na czele, która jest również pomnikiem przyrody. Jaskinię tą tworzy ciąg ciasnych korytarzy, których długość wynosi ponad 400 m. Inne jaskinie na Łopieniu to m.in. Jaskinia Złotopieńska, czy Jaskinia Czarci Dół. Są to największe z 26 odkrytych na Łopieniu. W Jaskini Zbójckiej żyje liczna kolonia nietoperza podkowca małego. Dlatego też obszar ten objęto specjalną ochroną – Natura 2000. Znaleźć tu również możemy nacieki kalcytowe oraz tzw. pola ryżowe. Wszystkie te jaskinie powstały w wyniku powierzchniowych ruchów masowych skał.

Na Łopieniu sa nachádzajú rašeliniská, tzv. łopieńskie bahná s mäsožravou rastlinou – rosničkou okrúhlostou a smrekovým porastom na rašelinisku. Tento terén sa nachádza v systéme ochrany Natura 2000. Łopień vytvára ideálne podmienky pre život a rozmnožovanie divkej zveri, a preto tu často môžeme vidieť jelenia alebo diviaka a môžeme tu stretnúť aj rysa.

Na území ďalšieho vrchu Śnieżnica (1007 m n.m.) sa nachádza aj prírodná rezervácia „Śnieżnica”, v ktorej sa nachádza približne 150 ročný buk spolu s ďalšími vzácnymi prvkami flóry a fauny. Bola založená v roku 1968. Chránené územie svojou rozlohou zahŕňa časť horského hrebeňa východného

Mt Łopień (951 meters above sea level) is famous for its attractive caves, of which the Zbójcka Cave, as a natural monument, is the most visited. The cave represents a maze network of narrow crevices 400 meters long. Among the other caves at Łopień are the Złotopieńska Cave and Czarci Dół. They are the largest from among 26 caves discovered at Mt Łopień. Because a good-sized colony of the lesser horseshoe bat (*Rhinolophus hipposideros*) can be found at the Zbójcka Cave, the entire area is under a protection of Natura 2000. Moreover, calcite sediments and so called paddy-fields can be found here. All the mentioned caves have been modified due to surface landslides.

The protection system of Natura 2000 also covers peat bogs, so called Łopieński mud, with carnivorous plant *Drosera rotundifolia* and taiga-like spruce. Mt Łopień also provides ideal conditions for the life and reproduction of wild animals, especially deer, boar, and lynx.

Mt Śnieżnica (1007 meters above sea level) with its nature reserve „Śnieżnica” protects some rare species of fauna and flora, especially a 150 – year old beech. The nature reserve

1 starodrzew bukowy wraz z rzadkimi elementami flory i fauny. Został utworzony w 1968 roku. Chroniony obszar obejmuje swym zasięgiem część grzbietu górskiego wschodniego masywu Śnieżnicy, oraz górną partię północnego stoku. Buki, szczególnie w zachodniej części rezerwatu, osiągają wysokość do 30 m i pierśnicę do 60-70 cm. Sporo drzew, głównie w górnej części stoku, zostało złamanych lub powalonych przez wiatr. Nadaje to rezerwatowi iście puszczański charakter.

Pod szczytem Śnieżnicy działa Młodzieżowy Ośrodek Rekreacyjno-Rekreacyjny zbudowany w 1928 r. Obecnie ma 120 miejsc noclegowych, zaplecze sanitarne i żywieniowe, świetlicę i boiska sportowe. Jest tu również piękny, drewniany kościółek Matki Boskiej Śnieżnej, zbudowany w latach 1998-2000, dedykowany Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II.

Ćwilin (1071 m n.p.m.) z wielką polaną szczytową, dzielącą się na kilka części, których nazwy pochodzą od nazwisk właścicieli. Aktualnie brzegi polany zaczynają zarastać młodą świerczyną. Na jej południowo-wschodnim skraju znajduje się źródło. Niewielką kulminacją na zachód od szczytu mie-

2 3 4 5
2 masiwu Śnieżnica jako aj hornú časť severnej strany. Buki, hlavne v západnej časti rezervácie, dosahujú výšku do 30 m a priemer do 60-70 cm. Množstvo stromov, hlavne v hornej časti svahu, vietor polámal alebo vyvrátil, čo rezervácii dodáva charakter pralesa.

Pod vrcholom Śnieżnicy funguje Młodeżnicke rekolekcyjno-rekreacyjne středisko (pol. Młodzieżowy Ośrodek Rekreacyjno-Rekreacyjny) wybudowane w roku 1928. W súčasnosti má 120 ubytovacích miest, sociálne a reštauračné zázemie, centrum voľného času a športové ihriská. Je tu taktiež pekny drevený kostolík Panny Márie Snežnej vybudovaný v rokoch 1998-2000, zasvätený Svätému Otcovi Jánovi Pavlovi II.

Ćwilin (1071 m n.m.) s veľkou polanou na vrchole, ktorá je rozdelená na niekoľko častí, ktorých názvy sa odvíjajú od priezvisk ich vlastníkov. V súčasnosti brehy polany začínajú zarastať mladými smrečínami. V juhovýchodnej časti sa nachádza prameň a na západ od vrcholu sa nachádzajú malé pahorky, ktoré miestni goralí volajú Štyri kopce (pol. Cztery Kopce). Pravdepodobne sa na tomto mieste stretli hranice štyroch solštýstiev označené kopcami.

3 was established in 1968 and it includes a part of the range of Mt Śnieżnica eastern massif and upper part of the northern slope. Beeches, which can be found mainly at the western part of the reserve, grow into the height of 30 meters and 60-70 cm diameter. Large number of trees, especially at the upper part of the slope, have been uprooted or broken by winds. With no doubt, this feature gives the reserve wildwood features.

Below Mt Śnieżnica operates the Youth Recollection and Holiday Resort (pol. Młodzieżowy Ośrodek Rekreacyjno-Rekreacyjny) built in 1928. At present it offers accommodation for 120 persons, social and restaurant services, center of leisure time and sports playgrounds. There is also a nice wooden lesser Church of Virgin Mary Snow, built in 1998-2000, and dedicated to John Paul II.

Mt Ćwilin (1071 meters above sea level) has a large meadow at the top divided in a few parts that are named after the surnames of their owners. At present, young spruce begin to grow on the slopes of the meadow, while a spring can be found at the south-eastern part. Westwards from the top are

1. Ćwilin
2. Mosurowy Potok na Ćwilinie / Mossurovi potok na Ćwilinie / Ćwilin waterfalls
3. Rzečka Lososina / Rieka Lososina / River Lososina
4. Rezerwat „Śnieżnica” / Prírodná rezervácia „Śnieżnica” / Nature reserve „Śnieżnica”
5. Ćwilin

 jscowi górale nazywają Cztery Kopce. Prawdopodobnie w tym miejscu schodziły się granice czterech sołectw oznaczone kopcami.

Na zachód od szczytu, przy samotnym, poskręcanym buku znajduje się niewielka kapliczka z ludową rzeźbą Chrystusa Frasobliwego, wystawiona w czasie wojny przez miejscowego bacę. Na kapliczce napis nawiązujący do historii jej budowy: „kapliczkę wzniesioną w 1941 r. przez J. Schnaydra i A. Millera odnowił we wrześniu 1969 r. za bacowania gazdy Kołodzieja z Wilczyc Walery Krawczyński z synami”. Latem 2000-ego roku, z okazji obchodów Roku Milenijnego wybudowano tu ołtarz polowy. W 2011 r. parafianie z Jurkowa ustawili obok ołtarza kamienny obelisk poświęcony pamięci bł. Jana Pawła II. Na szczyt wiedzie kilka szlaków pieszych PTTK, szlak rowerowy oraz dróżka różańcowa z Wilczyc.

 Na západ od vrcholu, pri osamelom poskrúcanom buku sa nachádza malá kaplnka s ľudovou rzezbou trpiaceho Ježiša, ktorú miestny bača postavil v čase vojny. Na kaplnke sa nachádza nadpis, ktorý nadväzuje na históriu jej tvorby: „kaplička bola postavená v roku 1941 J. Schnaydrom a A. Millerom, opravená v septembri 1969 v čase bacovania gazdu Kołodzieja z Wilczyc Walery Krawczyńského so synmi”. V lete v roku 2000, pri príležitosti slávania milénia, bol tu vybudovaný poľný oltár. V roku 2011 farníci z Jurkowa osadili vedľa oltára kamenný obelisk zasvätený pamiatke bl. Jána Pavla II. Na vrchol vedie niekoľko chodníkov pre peších turistov, cyklistická trasa a ružencová cesta z Wilczyc.

 little hills, locally called Four Hills (pol. Cztery Kopce). Probably the borders of four villages, marked with the hills, had met at this place.

Westwards from the top, by a single twisted beech is a little chapel with a folk curving of Suffering Jesus. A scription on the chapel says, that „the chapel was constructed in 1941 by J. Schnayder and A. Miller, and repaired in September 1969, at a time of shepherding of Kołodziej z Wilczyc Walery Krawczyński with sons”. In summer 2000, when celebrating the Millennium, a field altar was built at this place. In 2011, Jurkow parishioners placed a stone obelisk to commemorate John Paul II. Several footpaths, a bike path, and a rosary way from Wilczyce lead to the top.

-
1. Kapliczka z rzeźbą Chrystusa Frasobliwego na Cwilinie / Kaplnka s rzezbou trpiaceho Ježiša na Cvilinie / Chapel with Suffering Jesus folk curving
 2. Ołtarz polowy na Cwilinie / Poľný oltár / Field altar
 3. Kaplica na Śnieżnicy / Kaplnka na Śnieżnici / Chapel on Śnieżnicy
 4. Łopień
 5. „Morze mgieł” / Hm-listé more / Sea of fog

Wnętrze kościoła pw.
śś. Szymona i Judy
Tadeusza w Dobrej

Interiér kostola
svätých Apoštolov
Šimona a Júdy
Tadeáša

Interior of Church
of Saints Simon
and Jude Thaddeus
in Dobra

Zabytki i Kościoły Pamiętki a kostoly Monuments and Churches

2 3
4 5

Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa w Skrzydlnej

XVI-wieczny drewniany kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa w Skrzydlnej, ufundowany przez Prokopa Pieniążka. Jednonawowy kościół o zrębowej konstrukcji posiada mrowane, kamienne prezbiterium i zakrytę oraz drewnianą nawę. Legenda głosi, że fundator pragnął wzniesić okazałą budowlę mrowaną, lecz po jego tragicznej śmierci okazała budowlę mrowaną, lecz po jego tragicznej śmierci (zabity przez spadającą z rusztowania siekiere) zabrakło funduszy i dobudowano część drewnianą. Wieża i przylegająca do kościoła kaplica są również drewniane. Kościół był przebudowany w 1787 r. W 1838 r. wzniesiono wieżę i kaplicę południową. Najcenniejszymi elementami kościoła są: renesansowy kamienny nagrobek Prokopa Pieniążka (przedstawiający zmarłego w zbroi) z 1587 r., barokowy ołtarz główny z XVII/XVIII w. oraz XIV-wieczny krucyfik na belce tęczowej. Ściany świątyni zdobi XX-wieczna polichromia ukazująca polskich świętych: Jadwigę, Stanisława Biskupa, Jacka, Kazimierza, Maksymiliana Kolbeo i Stanisława Kostkę.

Kostol sv. Mikuláša Biskupa v Skrzydlnej

Farský drevený kostol sv. Mikuláša Biskupa zo XVI storočia v Skrzydlnej, postavený z prostriedkov Prokopa Pieniążka. Jednolodový kostol so zrubovou konštrukciou má mrowané, kamenné presbytérium a sakristiu ako aj drevenú klenbu. Podľa legendy fundátor túžil postaviť veľkolepú mrowanú stavbu, ale po jeho tragickej smrti (bol zabitý sekerou, padajúcou z lešenia) zachýbali prostriedky a preto stavba bola dokončená už ako drevená. Veža a kaplnka priliehajúca ku kostolu sú taktiež drevené. Kostol bol prestavaný v roku 1787. V roku 1838 bola postavená veža a južná kaplnka. Najvzácnejšími časťami kostola sú renesančný kamenný náhrobok Prokopa Pieniążka (predstavujúci zomrelého so zbraňou) z roku 1587, hlavný barokový oltár zo XVII/XVIII storočia a kríž na spojníci oltára zo XIV storočia. Steny svätyně zdobi polychromia z XX storočia, zobrazujúca poľských svätých: Jadwigu, Stanislava Biskupa, Jacka, Kazimierza, Maksymiliana Kolbeho a Stanislava Kostku.

Church of St Nicholas, the Bishop in Skrzydlina

The wooden parish church was built in the 16th century under a patronage of Prokop Pieniążek. The one-nave church with a log construction has a stone presbytery and sacristy, and a wooden vault. According to a legend, the founder wished to build a grandiose bricked building, but due to a lack of the resources after his tragic death (he was killed by an axe falling from a scaffold), the church was completed as wooden. The church spire and chapel are also wooden. The church was rebuilt in 1787. In 1838, a spire and southern chapel were built. Among the most valuable parts of the church are a renaissance gravestone of Prokop Pieniążek (the deceased is displayed with an arm) dating from 1587, a main baroque altar from the turn of the 18th century, and the crucifix at the altar from the 14th century. The walls are adorned with a polychrome decoration from the 20th century illustrating Polish saints: Jadwiga, Stanisław Biskup, Jacek, Kazimierz, Maksymilian Kolbe, and Stanisław Kostka.

1. Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa w Skrzydlnej / Kostol sv. Mikuláša Biskupa v Skrzydlnej / Church of St Nicholas, the Bishop in Skrzydlina
2-5 wnętrze kościoła pw. św. Mikołaja Biskupa w Skrzydlnej / Interier kostola sv. Mikuláša Biskupa v Skrzydlnej / Interior of the Church of St Nicholas, the Bishop in Skrzydlina

 Kościół wpisany na listę Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej.

 Kostol je zapísaný na zozname Malopolskej trasy drevenej architektúry.

 The church has been filed in the Wooden Architecture Route in Malopolska (Lesser Poland).

Kościół pw. śś Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Dobrej

Stary drewniany kościół parafialny pw. śś. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza. Ufundował ją podkomorzy koronny, Jerzy Dominik Lubomirski, w końcu XVII w. na miejscu starszego kościoła z 1361 r., który spłonął w 1678 r. W latach 1865 – 1867 świątynia została gruntownie przebudowana i odnowiona. Dobrzańska świątynia jest budowlą o konstrukcji zrębowej. Wnętrze ma barokową polichromię figurально–ornamentalną z 1760 r. Uwagę zwracają wizerunki dwunastu apostołów. Polichromia pokrywa też strop prezbiterium oraz kolebkowe sklepienie nawy.

Kostol sv. Apoštolov Šimona a Júdy v Dobrej

Starý drevený farský kostol sv. Apoštolov Šimona a Júdy Tadeusza. Založil ho kráľovský prefekt Jerzy Dominik Lubomirski na konci XVII storočia na mieste staršieho kostola z roku 1361, ktorý zhorel v roku 1678. V rokoch 1865 – 1867 bola svätyňa podstatne prestavaná a obnovená. Dobrzańska svätyňa je stavbou so zrubovou konštrukciou. Interiér má barokovú figurálno-ornamentálnu polychromiu z roku 1760. Pozornosť priťahujú obrazy dvanástich apoštolov. Polychromiou je pokrytý aj strop presbytéria a valená klenba stropu. Medzi najvzácnejšie prvky zariadenia patrí rokokový hlavný oltár s liatinovou balustrádou zo XVII storočia s herbom Szreniawa Lubomirských, rokokové bočné oltáre s niekoľkými obrazmi z XVIII a XIX storočia,

Church of Ss Simon and Jude the Apostles in Dobra

The old wooden parish church of St Simon and St Jude Thaddeus, was founded by the king's prefect Jerzy Dominik Lubomirski, at the end of the 17th century, at the place of an older church of 1361, that burnt in 1678. The sanctuary was considerably reconstructed and renewed in 1865 – 1867. The church has a log construction and an interior adorned with a baroque polychrome decoration dating 1760. Paintings of twelve apostles also attract attention of the church visitors. The polychrome decoration covers also a ceiling of a presbytery and a vault. Among the most valuable items of the church fittings are: a rococo main altar with a cast-iron 17th century balustrade with the „Szreniawa” Lubomirski coat-of-arms, rococo side altars with several paintings dating the 18th and the 19th centuries, a rococo ambona, classicist pews dating 1788, a wooden 18th century baroque baptistry, procession floats, paintings, and carvings dating the 17th –

1-4 Wętrze kościoła pw. śś. Szymona i Judy Tadeusza w Dobrej / Interiér kostola svätých Apoštolov Šimona a Júdy Tadeáša / Interior Church of Saints Simon and Jude Thaddeus in Dobra

5. Kościół pw. śś Szymona Judy Tadeusza w Dobrej / Kostol svätých Apoštolov Šimona a Júdy Tadeáša v Dobrej / Church of Saints Simon and Jude Thaddeus in Dobra

2
3
4
5
6

Do najcenniejszych elementów wyposażenia należą: rokokowy ołtarz główny z XVII-wieczną balustradą żeliwną z herbem Szreniawa Lubomirskich, rokokowe ołtarze boczne z wieloma XVIII i XIX-wiecznymi obrazami, rokokowa ambona, klasycystyczne ławy kolatorskie z 1788 r., drewniana barokowa chrzcielnica z XVIII w., feretrony, obrazy i rzeźby z XVII-XIX w. Świątynia otoczona jest kamiennym murem z ok. 1800 r., z trzema bramami i kapliczkami.

Kościół wpisany na listę Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej.

Kościół pw. Matki Boskiej nieustającej Pomocy w Jurkowie

Drewniany kościół parafialny z 1913 r. pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy. Jest świątynią trójnawową, bazylikową, z transeptem. Posiada wieżę na kamiennym podmurowaniu.

rokoková ambóna, klasické kolátorske lavice z roku 1788, drevená baroková krstelnica z XVIII storočia, feretóny, obrazy a rezyby zo XVII-XIX storočia. Svätyniu obkolesuje kamenný múr asi z roku 1800 s tromi bránami a kaplnkami. Kostol je zapísaný na zozname Malopolskej trasy drevenej architektúry.

Kostol Panny Márie ustavičnej pomoci v Jurkowie

Farský drevený kostol Panny Márie ustavičnej pomoci z roku 1913 je trojlodovú svätyniou, bazilikou s transeptom. Má vežu na kamennom podstavci, ktorá je v hornej časti osmuholná, zakončená ihlanovou kupolou. V interiéri kostola sa nachádza pozoruhodná klenba, ktorá je podopretá na dekoratívnych stĺpoch. V rozsiahlom interiéri kostola sa nachádza pozoruhodné polygonálne presbitérium so sakristiou. Presbitérium a hlavnú loď pokrýva dvojkalenicová strecha.

19th centuries. The temple is surrounded with a stone wall, dating probably in the year 1800, with three gates and chapels.

The church has been filed in the Wooden Architecture Route in Malopolska (Lesser Poland).

The Church of Our Lady of Perpetual Help in Jurków

The parish wooden church was erected in 1913. It is a three-nave basilica with a transept. The tower, which is octagonal at the upper part and ended with a pyramid cupola, is built on a stone base. A large interior has an interesting vault supported by ornamental columns and a polygonal presbytery with a sacristy. The church walls and vault are adorned with an interesting figural polychromy decoration by Teresa Stankiewicz, dating in 1966.

1. Ołtarz główny kościoła pw.śś. Szymona i Judy Tadeusza w Dobrej / Hlavný oltár v kostole svätých Apoštolov Šimona a Judy Tadeáša v Dobrej / The main altar in the church of Saints Simon and Jude Thaddeus in Dobra

2-4 Kapliczki przydrożne / pricestné kaplnky / roadside shrines
5. Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Dobrej / Kostol Panny Márie Kamelskej v Dobrej / Church of Our Lady of Mount Carmel in Dobra

W górnej części jest ona osmioboczna, zwieńczona ostrosłupowym hełmem. Wnętrze kościoła nakryte pozornym sklepieniem kolebkowym jest wsparte na dekoracyjnych słupach – podporach. W obszernej bryle kościoła wyróżnia się wielobocznie zamknięte prezbiterium z zakrystią. Prezbiterium i nawę główną przykrywa dwukalenicowy dach. Ściany i sklepienia zdobi ciekawa polichromia figuralna i ornamentalna z 1966 r. autorstwa Teresy Stankiewicz.

W neoromańskim ołtarzu głównym z 1920 r. znajduje się obraz patronki kościoła. Obok kościoła usytuowana jest stylowa, kamienna dzwonnica z trzema dzwonami, których dźwięk słyszany w okolicach zapowiada ponoć dobrą pogodę.

Kościół wpisany na listę Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej.

Steny a klenbu zdobi zaujímavá figurálno-ornamentálna polichrómia z roku 1966, ktorej autorom je Teresa Stankiewicz. Na neorománskom hlavnom oltári z roku 1920 sa nachádza obraz patrónky kostola. Vedľa kostola sa nachádza štýlová, kamenná zvonica s tromi zvonmi, ktorých zvuk, ak je ho počuť v okolí, údajne predpovedá dobré počasie. Kostol je zapísaný na zozname Małopolskej trasy drevenej architektúry.

A picture of the church patron is displayed at the main altar dating in 1920. A stylish stone bell-tower with three bells is built next to the church. A good weather is expected, if the sound of the bells is heard in the surrounding area. The church has been filed in the Wooden Architecture Route in Malopolska (Lesser Poland).

1-4 Wnętrze kościoła pw Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Jurkowie / Interier kostola Panny Márie ustavičnej pomoci w Jurkowie / Interior Church of Our Lady of Perpetual Help in Jurków

5. Kościół pw Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Jurkowie / Kostol Panny Márie ustavičnej pomoci v Jurkowie / The Church of Our Lady of Perpetual Help in Jurków

Zespół Jurkowanie

Skupina Jurkowanie

Folk group
Jurkowanie

Kultura i zwyczaje
Kultúra a zvyky
Culture and Traditions

Do dnia dzisiejszego w Gminie Dobra kulturowane są stare zwyczaje i obrzędy. Jak dawniej, tak i teraz, w czasie pomiędzy Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem, mieszkańców w ich domach odwiedzają liczne grupy koledników. W Niedzielę Palmową święci się wysokie, sięgające kilkunastu metrów palmy. W Poniedziałek Wielkanocny (zwany ogólnie w Polsce "lanym" – a tutaj "śmiguşnym") po wioskach chodzą "Dziady Śmiguşne" – przebierańcy ubrani w słomiane czapki i bluzy, z maskami na twarzach, zaopatrzeni w sikawki, którymi oblewają wszystkich przechodniów.

W Zielone Świąta pali się tutaj tradycyjne sobótki. Wieczorem wzgórz są rozświetlone wielkimi ogniskami. W ramach dożynek przeprowadzane są konkursy wieńców dożynkowych i potraw regionalnych, a w czasie kościelnych odpustów organizowane są barwne procesje w strojach ludowych.

Zespół JURKOWIANIE podtrzymuje muzyczną kulturę Zagórzan na terenie Gminy Dobra. Jego repertuar oparty jest na rodzinnym folklorze. Pielęgkuje on autentyczne pieśni, muzykę i gwarę. Do zespołu należą ludzie starsi oraz młodzież

Do dnešného dňa sa v obci Dobra udržiavajú staré zvyky a obrady. Tak ako kedysi tak aj teraz, v čase medzi Vianocami a Novým rokom, obyvateľov v ich domoch navštevujú početné skupiny koledníkov. Na Kvetnú nedeľu sa svätia vysoké palmy, siahajúce niekoľko metrov. Vo Veľkonočný pondelok chodia po dedinách "oblevači", oblečení v slamených čiapkach a blúzach, s maskami na tvárach, so striekačkami, ktorými oblevajú všetkých okoloidúcich.

Na zoslanie Ducha Svätého sa pália tradičné vaty. Na večer sú pahorky rozsvietené veľkými ohniskami. V rámci dožínok sa organizujú prehliadky dožinkových vencov a regionálnych jedál a v čase kostolných odpustov sa organizujú farebné procesie v ľudových krojoch.

Skupina JURKOWIANIE udržiava hudobnú tradíciu Zagórzan na území obce Dobra. Jej repertoár je založený na rodinnom folkóre. Udržiava autentické piesne, hudbu a dialekt. Medzi členov skupiny patria starší a mladší ľudia ako aj deti. Vznikol z iniciatívy členiek organizácie žien v domácnosti v Jurkove v roku 1966. Od začiatku mal vo svojom repertoári autentické piesne spievané miestnym dialektom a ľudovú hudbu. Na

Old traditions and ceremonies have been kept at gmina Dobra up to these days. Like in the past, a number of carol singers visit local people at their houses at a time from Christmas Eve thru New Year's Day. Palm leaves, several meters long, are consecrated every year on Palm Sunday, while on Easter Monday "circumfusers" wearing straw hats, tunics, and face masks circumfuse everybody around with sprayers.

Traditional fires are burnt on the Holy Spirit Day. Big fires illuminate the surrounding area from several hills at night. Harvest festivals offer a show of harvest wreaths and regional meals, while colorful processions of people wearing traditional folk costumes are organized on church patron's days.

Folk group JURKOWIANIE keeps a music tradition of Zagórzan at the area of gmina Dobra. It concentrates at family folk traditions, authentic songs, music, and dialect. Among its members you can find all age categories, from children to seniors. The folk group was established by members of the Jurkow housewives' organization in 1966. Since the beginning, when they had only 12 members, they sing authentic songs in local dialect and play folk music. In 1971, they were

1. Niedziela Palmowa / Kvetná nedeľa / Palm Sunday
2. „Dziady Śmiguşne“ / „Oblevači“ / „Circumfusers“
3. – 4. Zwyczaje i obrzędy w Gminie Dobra / Zvyky a obrady v obci Dobra / Traditions and ceremonies in Gmina Dobra
5. Procesja z okazji Bożego Ciała / Procesia na sviatok Božieho Tela / The procession on the occasion of Corpus Christi

1 i dzieci.
Powstał z inicjatywy członków Koła Gospodyń Wiejskich w Jurkowie w roku 1966. Od początku w swoim repertuarze miał autentyczne pieśni śpiewane tutejszą gwara oraz muzykę ludową. Na początku zespół liczył zaledwie 12 członków. Od 1971 r. tj. od momentu, kiedy zespół na I Powiatowym Festiwalu Ziemi Limanowskiej zdobył I miejsce – rok rocznie brał udział w wielu, przeglądach i festiwalach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich.

Do dnia dzisiejszego zdobył ponad wiele cennych wyróżnień. Wielokrotnie występował w radio i telewizji. Jednak największym wyróżnieniem pozostaje zdobycie „SREBRNEJ CIUPAGI” na „VII Międzynarodowym Festiwalu Ziemi Górskich” w 1974 r. w Zakopanem. Obecnie zespół liczy ok. 40 osób, a w roku 2011 obchodził 45-lecie swojego istnienia.

Chór BELCANTO powstał w lutym 2012 roku i liczy 35 członków w szerokim przedziale wiekowym: od 15 do 90 lat. Najczęściej występuje podczas uroczystości kościelnych ale nie tylko. Pomimo „młodego wieku” wystąpił z

2 3 4 5
zaćiatku mala skupina iba 12 členov. Od roku 1971 tj. od momentu, keď na I. Okresnom festivalu Limanovskej zeme skupina získala 1. miesto, sa každoročne zúčastňuje na viacerých okresných, regionálnych a celoštátnych podujatiach a festivaloch. Do dnešného dňa získala skupina veľa vzácných ocenení a veľakrát vystupovali v rádiu i televízii. Najväčším ocenením zostáva získanie „STRIEBORNEJ VALAŠKY” na „VII. Medzinárodnom festivalu horských území” v roku 1974 v Zakopanom. V súčasnosti má skupina okolo 40 osôb a v roku 2011 oslávili 45 výročie svojho založenia.

Chór BELCANTO vznikol vo februári 2012 a má 35 členov z celého vekového spektra od 15 do 90 rokov. Najčastejšie vystupuje na kresťanských podujatiach, ale aj na iných podujatiach. Napriek „mladému veku” s úspechom vystúpil na VI. Zagórzanskom stretnutí chórů Laudate Dominum v Mszanie Dolnej. Vo svojom repertoári má predovšetkým chrámové piesne, koledy, ale tiež populárnu hudbu. Dirigentom chóru je Urszula Palka – Ransoz, absolventka Múzickej akadémie vo Varšave.

6 first at the Limanowa County Festival, and since then the folk group has been attending county, voivodship, and national festivals every year. They have won a number of awards and have been played on radio and TV many times. Their highest award is the SILVER „CIUPAGA” (shepherd’s axe) won at the 7th International Festival of Mountain Folklore in Zakopane in 1974. At present the group has about 40 members and in 2011 they celebrated their 45th anniversary.

BELCANTO choir, that was established in February 2012, has 35 members of all age categories, from 15 to 90 years of age. It performs at various events, mainly at Christian feasts. Despite its young age, it has successfully performed at the 6th Zagórzanskie choir festival Laudate Dominum in Mszana Dolna. They mainly sing church songs, carols, and pop music. The choir is conducted by Urszula Palka – Ransoz, the graduate of Music Academy in Warsaw.

1. Chór BelCanto / Chór BelCanto / BelCanto choir
2. Zespół Jurkowanie / Skupina Jurkowanie / Folk group Jurkowanie
3. Przedszkolaki / Predškoolaci / Pre-schoolers
- 4-5. Koła Gospodyń Wiejskich / Organizacja żien w domácnosti / The housewives

powodzeniem na VI Zagórzeńskim Spotkaniu Chórów Laudate Dominum w Mszanie Dolnej. W swoim repertuarze ma przede wszystkim pieśni kościelne, koledy ale także utwory muzyki popularnej. Dyrygentem Chóru jest Urszula Palka – Ranzos - absolwentka Akademii Muzycznej w Warszawie.

Grupa „Ćwilin” działa już od marca 2011 r. prezentując w swym repertuarze folklor dobrzański a tym samym reaktywuje tradycje istniejącego przed laty ludowego zespołu „Ćwilin”. Ich dotychczasowe osiągnięcia to występ w 2011r na Jarmarku Dobrzańskim, na Dożynkach oraz na turystycznym zjeździe na Łopieniu, koledowanie w GOK-u, a także koncert na II Jarmarku Dobrzańskim w 2012r. Otrzymali również zaproszenie na występ w Tymbarku w czasie „Smakowania Tymbarku”. Grupa liczy 21 osób w tym 5-osobowa kapela: 2 skrzypków, akordeon, saksofon i basy. Prowadzeniem grupy zajmuje się Balbina Judka – były instruktor GOK-u.

Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Dobrej Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Dobrej powstała w marcu 1968 r. Założycielem i pierwszym dyrygentem

Skupina „Ćwilin” funguje już od marca 2011 a swoim repertoarem prezentuje dobrzańsky folklor, čím obnovuje tradície kedysi existujúcej ľudovej skupiny „Ćwilin”. Medzi ich doterajšie úspechy patrí vystúpenie na Dobrzańskom jarmoku v roku 2011, na dožinkách a na turistickom zraze na Łopieniu, koledovanie a taktiež koncert na II. Dobrzańskom jarmoku v roku 2012. Boli pozvaní na vystúpenie v Tymbarku počas “Ochutnávkov v Tymbarku”. Skupinu tvorí 21 osôb, vrátane päťčlennej kapely s obsadením dvoch huslí, akordeónu, saxofónu a basy. Skupinu vedie Balbina Judka – bývalý inštruktor Obecnou kultúrnou stredisku.

Dychový orchester dobrovolníckej hasičskej stráže v Dobrej vznikol v marci 1968. Zakladateľom a prvým dirigentom orchestra bol pán Władysław Koza – miestny organista. Orchester sa od začiatku svojej existencie zúčastňoval na kresťanských a hasičských podujatiach ako aj na regionálnych podujatiach, ktoré organizoval

„Ćwilin” group has been active since March 2011 and since then it has been presenting a folk culture of Dobrzań and so renewing traditions of once existing folk group „Ćwilin”. Among their present successes are: performing at Dobrzań Fair in 2011, harvest festival and hiking event at Łopień, caroling at GOK, and performing at the second Dobrzań Fair in 2012. The have been invited also to Tymbarku for „Tymbark Degustation”. The group consists of 21 members, including a five-member music band: two violins, an accordion, a saxophone, and a double bass. The group is led by Balbina Judka, the former GOK’s instructor.

Brass-band of Dobra voluntary fire brigade was established in March 1968. The founder and the first conductor was a local organ player Władysław Koza. Since the beginning, the band has played at various Christian and fire brigade events, as well as at many local undertakings organized by Dobra Municipality. Later the band conductor became a teacher and organ player Józef Czech.

1-5. Zespół Ćwilin /
Skupina Ćwilin / Folk
group Ćwilin

1-5. Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Dobrej / Dychowy orchester dobrovolnickej hasičkej stráže w Dobrej / Brass-band of Dobra voluntary fire brigade

Orkiestra był Pan Władysław Koza – miejscowy organista. Orkiestra od początku swej działalności brała udział w uroczystościach kościelnych i strażackich oraz lokalnych imprezach organizowanych przez Urząd Gminy Dobra. Późniejszym dyrygentem orkiestry był Pan Józef Czech – nauczyciel i organista. W tym czasie orkiestra brała udział w różnych imprezach poza terenem naszej Gminy, jak np. w Przeglądzie Orkiestr Dętych “Echo Trombity” organizowanym przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokol” w Nowym Sączu, w którym zresztą bierze udział do dnia dzisiejszego. Orkiestra bardzo chętnie korzysta z różnych zaproszeń, prezentując swoje umiejętności i nawiązując kontakty z orkiestrami z innych rejonów kraju. Obecnie orkiestra liczy 25 osób. Są to ludzie w różnym wieku, począwszy od najmłodszych, tj. uczniów szkoły podstawowej. Oni to, z wielką chęcią i dużym zaangażowaniem, uczą się trudnej sztuki gry zespołowej pod nadzorem kolegów z orkiestry oraz dyrygenta, którym obecnie jest Pani Anna Krywoborodenko.

Úrad gminy Dobra. Neskôr sa dirigentom orchestra stal pán učiteľ a organista Józef Czech. V tom čase sa orchester zúčastňoval na rôznych podujatiach mimo našu obec, ako napr. na podujatiach dychových orchestrov “Echo Trombity”, ktoré organizovalo Małopolské Centrum Kultúry „Sokol” v Nowom Sączu, na ktorom sa zúčastňuje do dnešného dňa. Orchester veľmi ochotne prijíma rôzne pozvania, aby prezentoval svoje zručnosti a nadviazal kontakty s orkestrami z iných regiónov. V súčasnosti má 25 osôb v rôznom veku, počnúc od najmladších žiakov základnej školy. S veľkou chuťou a s veľkým zaangażovaním sa učia ťažkému umeniu kolektívnej hudby pod dozorom kolegov z orchestra a dirigenta, ktorým je v súčasnosti pani Anna Krywoborodenko. Jadrom orchestra sú muzikanti, ktorí sú s ním spojení už veľa rokov. Sú takí, ktorí sa pýšia tým, že patria do orchestra od jeho začiatku. Obecné kultúrne stredisko v Dobrej aktívne podporuje činnosť orchestra.

The band has been playing at many events out of their village, for example at “Echo Trombity”, the brass-band festival organized by the Cultural Center of Lesser Poland in Nowy Sącz. The band very gladly accepts further invitations to present their skills and meet the bands from other regions. At present it has 25 members of various age, including primary school students. They eagerly learn this hard art of a group music from the other players of the band and the conductor Anna Krywoborodenko. The core of the band is formed by the musicians, who have been joined together for many years. Some of them are proud to be its founders. Dobra Cultural Center actively supports the band's work.

Trzon orkiestry stanowią muzycy, którzy należą do niej od wielu lat. Są tacy, którzy szczerzą się tym, iż należą do orkiestry od pierwszych jej dni. Gminny Ośrodek Kultury w Dobrej czynnie wspiera działalność Orkiestry.

Parafialna Orkiestra w Skrzydlniej. Orkiestra powstała w kwietniu 2007 r., tak więc jest orkiestrą stosunkowo młodą nie tylko ze względu na wiek osób, które wchodzi w jej skład. Kapelmistrz, Pan Mieczysław Biel ze Szczyrzyca, stworzył Orkiestrę od podstaw, ucząc dopiero niektórych grać na instrumencie. Spora część członków orkiestry rozpoczęła swoją przygodę z muzyką właśnie w tej grupie. Aktualnie Orkiestra liczy ok. 40 osób.

Farský orchester v Skrzydlniej. Orchester vznikol v apríli 2007, takže je dosť mladým orchestrom nielen s ohľadom na vek osôb, ktoré ho tvoria. Kapelník pán Mieczysław Biel zo Szczyrzyca orchester založil od jeho základov a to tak, že niektorých učil hrať na hudobných nástrojoch. Väčšia časť členov orchestra začínala svoje dobrodružstvo s hudbou práve v tejto skupine. V súčasnosti má orchester približne 40 osôb.

Parish orchestra in Skrzydlna was founded in April 2007, which makes it quite young in addition to the age of its players. The conductor Mieczysław Biel from Szczyrzyca founded the orchestra „from the roots”, teaching some players to play the instruments from the beginning. Most of the orchestra members began their musical adventures at this band. At present the orchestra has about 40 musicians.

1-5. Parafialna Orkiestra w Skrzydlniej / Farský orchester v Skrzydlniej / Parish orchestra in Skrzydlna

Zbiorowa mogiła
ofiar II wojny świa-
towej na cmentarzu
parafialnym w Dobrej

Hromadný hrob obetí
druhej svetovej vojny
na cintoríne farnosti
v Dobrej

Mass grave of victims
of the Second World
War in the parish
cemetery in Dobra

Miejsca historyczne
Historické miesta
Historical Sights

 Ziemi Dobrzańskiej nie ominęły działania I wojny światowej. Rozpoczęły się one słynną akcją walczącego po stronie Austro-Węgier 1 pułku Legionów Polskich. Dowodzeni przez majora Edwarda Rydza-Śmigłego legionieści w nocy z 23 na 24 listopada 1914 r. na przełęczy Chyszówki zaskoczyli szwadron zwiadowczy kawalerii (kozaków) gen. Dragomirowa, biorąc do niewoli 83 rosyjskich jeńców i zdobywając 70 koni. Dla upamiętnienia tej akcji przełęcz przemianowano na Przełęcz Rydza-Śmigłego i wzniesiono pamiątkowy trójścienne obelisk i drewniany krzyż.

Najtragiczniejszym okresem w dziejach Gminy były lata II wojny światowej. Na terenie Woli Skrzydlańskiej 05.09.1939 rozstrzelano dziewięciu cywili. Miejsce to upamiętnia obelisk na granicy Skrzydlniej i Woli. W 1942 r. hitlerowcy wymordowali prawie całą społeczność żydowską, zamieszkującą od kilku wieków ziemię dobrzańską. W październiku 1943 r. w Stróży rozstrzelano partyzantów warszawskich (miejsce to upamiętnia krzyż). W dniach 1, 20 i 24 sierpnia 1944 r. pacyfikacji hitlerowskiej doznała Porąbka. Zamordowano wówczas 65 bezbronnych ludzi,

 Dobrzańskie územie neobišlo vyičianie I. svetovej vojny. Začalo sa to slávnou akciou 1. pluku poľských legionárov, ktorý bojoval na strane Rakúsko-Uhorska. Pod vedením majora Edwarda Rydza – smelého legionára v noci z 23. na 24. novembra 1914 v priesmyku Chyszówki prekvapili eskadronu prieskumníkov kavalérie kozákov generála Dragomirowa, berúc do zajatstva 83 ruských vojakov a získavajúc 70 koní. Na pamiatku tejto akcie bol priesmyk premenovaný na priesmyk Rydza-Śmigłego a bol postavený pamätný trojhanný obelisk a drevený kríž.

Najtragickejšim obdobím v histórii obce boli roky II. svetovej vojny. Na území Woli Skrzydlańskiej bolo 5. 9.1939 zastrelených deväť civilistov. Toto miesto pripomína obelisk na hranici Skrzydlniej a Woli. V roku 1942 hitlerovci vyvraždili skoro celé židovské spoločenstvo, ktoré niekoľko storočí obývalo dobrzańskú zem. V októbri 1943 v Stróży boli rozstrielaní varšavskí partizáni a toto miesto pripomína kríž. V dňoch 1., 20. a 24. augusta 1944 bola hitlerovskými vojskami zničená Porąbka. Vtedy bolo zabitých 65 bezbranných ľudí, vrátane detí a žien a okupanti vypálili celú osadu. Dnes sa tu nachádza

 Battles of the World War I have not avoided the territory of Dobrzań. They began with a famous action of the 1st regiment of the Polish Legions fighting on the side of the Austrian-Hungarian Monarchy. Under the command of Edward Rydz they surprised a squadron of explorers of gen. Dragomirov at night from November 23rd to November 24th, 1914 at Chyszówki mountain pass and captured 83 Russian prisoners, while gaining 70 horses. In memory of this event the mountain pass was named Rydza-Śmigłego and a triangular obelisk and wooden cross were erected at the place.

The most tragic period of the local history was in the years of World War II. Nine civilians were shot dead at the area of Wola Skrzydlańska on September 5th, 1939. In memory of this an obelisk has been erected at the borders of Skrzydlna and Wola. In 1942 Hitler's soldiers killed almost the entire Jewish community that has been living at the area of Dobrzań for several centuries. In October 1943 at Warsaw partisans were shot dead at Stróże (this event is reminded by a cross). On August 1st, 20th, and 24th, 1944, Porąbka was pacified with Hitler's army and 65 defenseless people,

1. Skrzydlańska (Sępina) / Pamätník na hranici Skrzydlniej a Woli / Obelisk in Wola Skrzydlańska
3. Szkoła Podstawowa w Stróży, w której mieściła się Pierwsza Oficerska Szkoła Strzelców 1. Piłsudskiego / Základná škola v Stróży, kde sídlila prvá dôbojnícka škola strelcov 1. Piłsudski / Primary School in Stróże, which housed the First Officer School Rifle J. Piłsudski
2., 4., 5. Przełęcz Rydza-Śmigłego w Chyszówkach / priesmyk Rydza-Śmigłego v Chyszówkach / Rydza-Śmigłego pass

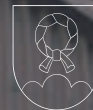

 w tym dzieci i kobiety. Okupanci spalili całe osiedle. Dziś znajduje się tu pomnik ofiar II wojny światowej. 1 Listopada 1944 r. Niemcy krwawo spacyfikowali również Gruszowiec. Spalono wówczas żywcem 33 osoby, w tym kobiety i dzieci. To tragiczne wydarzenie upamiętnia obelisk na skraju wsi. Odwet za akcję przeciwko okupantom w 1944 roku pacyfikacji ulegli mieszkańcy Skrzydłnej, mieszkający pod Śnieżnicą. Ofiary II wojny przypominają pomniki znajdujące się na cmentarzach parafialnych w Dobrej i Skrzydłnej.

 pomnik obetí II. svetovej vojny. 1. novembra 1944 Nemci krvavo vypálili aj Gruszowiec. Spálených za živa bolo 33 osôb, vrátane žien a detí a túto tragickú udalosť pripomína obelisk na okraji obce. Odvetu za akciu proti okupantovi v roku 1944 pocítili aj obyvatelia Skrzydłnej, bývajúci pod Śnieżnicou. Obete II. sv. vojny pripomínajú pomníky nachádzajúce sa na farských cintorínoch v Dobrej a Skrzydłnej.

 including children and women, were killed. The whole village was burnt out. Today a memorial of the victims of WW2 you can find here. On November 1st, 1944 the village of Gruszowiec was pacified with Hitler's soldiers, when 33 persons, including children and women, were burnt alive. This tragedy reminds an obelisk erected at the edge of the village. Another revenge for an action against the occupants was given to the inhabitants of Skrzydlna living below Mt Śnieżnica in 1944. The victims of WW2 are reminded by the memorials placed at the cemeteries of Dobra and Skrzydlna.

1. Kościół w Dobrej / Kosterl v Dobrej / Church in Dobra
2. Obelisk w Gruszowcu / Památník v Gruszowcu / Obelisk in Gruszowiec
3. Pomnik / Pomnik / Monument
4. Pomnik rodziny Pordesów / Pomnik rodiny Pordesów / Monument of Pordesów family
5. Grób Prof. Leopolda Węgrzynowicza – twórcy ruchu turystycznego w Dobrej / Hrob prof. Leopolda Węgrzynowicza – zakladateľa turistického ruchu v Dobrej / Grave of Prof. Leopolda Węgrzynowicza creator of tourism in Dobra

DOŻYNKI GMINNE

Dożynki gminne
Dożinky
Harvest Festival

Imprezy
Podujatia
Events

 Dożynki (sierpień) – impreza kulturalna organizowana przez Gminny Ośrodek Kultury w Dobrej w sierpniu, której celem jest kultywowanie miejscowych tradycji, zwyczajów i obrzędów dożynkowych to znaczy dziękczynienie za ukończenie żniw i zbior plonów. Uroczystość rozpoczyna się Mszą Św. w intencji wszystkich parafian i szczęśliwych zbiorów. Następnie w uroczystym pochodzie uczestnicy maszerują do Parku gdzie znajduje się amfiteatr i tam odbywa się dalsza część imprezy. Towarzyszą jej prezentacje zespołów ludowych, prezentacja dorobku Kół Gospodyń Wiejskich (KGW) a na koniec zazwyczaj zabawa taneczna.

Jarmark Dobrzański (lipiec) – Jest to impreza z racji odpustu 16 lipca w Parafii Dobra organizowana przez Towarzystwo Miłośników Regionu Dobrzańskiego we współpracy z Gminą Dobra i Gminnym Ośrodkiem Kultury. Celem imprezy jest prezentacja dorobku kulturalnego Gminy oraz prac lokalnych twórców ludowych.

 Dožinky (august) sú kultúrne podujatie organizované Obecným kultúrnym strediskom v Dobrej, ktorého cieľom je udržiavanie miestnych dožinkových tradícií, zvykov a obradov, čo znamená poďakovanie za ukončenie žatvy a zber plodov. Oslava sa začína svätou omšou za všetkých farníkov a dobrú úrodu. Následne sa účastníci v slávnostnom sprievode premiestňujú do parku, kde sa nachádza amfiteáter a koná sa tam ďalšia časť podujatia. Sprevádzajú ho prezentácie ľudových skupín, predstavujú sa výsledky prác organizácií žien v domácnosti a na koniec sa zvyčajne koná tanečná zábava.

Dobrzaňský jarmok (júl) je podujatie, ktoré sa koná z dôvodu odpustu 16. júla vo farnosti Dobra a je organizovaný Spoločenstvom priateľov dobrzaňského regiónu v spolupráci s Obcou Dobra a Obecným kultúrnym strediskom. Cieľom podujatia je prezentácia kultúrnych úspechov Obce ako aj prác miestnych ľudových tvorcov.

 Harvest Festival (August) is a cultural undertaking organized by Dobra Cultural Center in August. Its main goal is to keep local harvesting traditions, habits and ceremonies to thank for the crop. The event begins with a mass celebrated for all parishioners and the crop. Then a ceremonial procession moves from the church to a local park with an open air theatre, where the event continues with performances of folk groups, displays of the works of the housewives' organization (KGW), and ends with a dancing.

Dobrzań Fair (July) is an event held every year on July 16th due to Dobra church patron day. The fair is organized by the Association of the Friends of Dobrzań Region in cooperation with Dobra Municipality and Local Cultural Center. The goal of the event is to present cultural successes of the village and products of the local folk craftsmen and producers.

 Podczas imprezy można spróbować regionalnych specjałów, tutejszego miodu pszczelego, zapoznać się z ofertą agroturystyczną, zobaczyć jak tańczą regionalne zespoły ludowe, posłuchać ludowej muzyki i zatańczyć w jej takt.

Złoty turystyczne (czerwiec – sierpień) – wyjścia na pobliskie szczyty gór: Ćwilin, Śnieżnica i Łopień. Na szczytach msza św. polowa, konkursy, zabawy. Impreza organizowana głównie w celu promocji turystyki pieszej i rowerowej. Od roku 2010 złoty organizowane są w ramach Akcji „Odkryj Beskid Wyspowy” wspólnie z 15 innymi gminami z terenu Beskidu Wyspowego.

Letnie Koncerty Kameralne (lipiec – sierpień) – cykl czterech koncertów muzyki klasycznej w zabytkowej świątyni pw. Śś. Szymona i Judy Tadeusza. Premierowy cykl został zorganizowany latem 2010 roku i od tego czasu na stałe wpisali się w kalendarz imprez Gminy Dobra.

 Počas podujatia je možné ochutnať miestne špeciality, tunajší včelí med, oboznámiť sa s ponukou agroturistiky a zapozerať sa do programov regionálnych ľudových skupín, počúvať ľudovú muziku, prípadne zatancovať si podľa jej taktu.

Turistické „zrazy” (jún – august) – výstupy na blízke vrcholy hôr Ćwilin, Śnieżnica a Łopień. Na vrchole sa koná polná svätá omša, prehliadky a zábava. Podujatia je organizované hlavne za účelom podpory pešej a cyklickej turistiky. Od roku 2010 sú tieto zrazy organizované v rámci akcie „Objav Ostrovne Beskidy” spoločne s 15 inými obcami z územia Ostrovnych Beskýd.

Letné komorné koncerty (júl – august) – cyklus štyroch koncertov klasickej hudby vo svätyni sv. Šimona a Judy Tadeusza. Premierový cyklus bol zorganizovaný v lete 2010 a od tohto času sa navždy zapísal do kalendára podujatí Gminy Dobra.

 Moreover, Dobrzań Fair provides opportunity to taste various local specialties, especially honey, see an offer of the local agro tourism, watch singing and dancing of the local folk groups, and join them.

Hiking events (June - August) – hiking to the surrounding mountains of Ćwilin, Śnieżnica, and Łopień. A field mass, shows, and festivities are held at the top. The events are organized mainly for the purpose of promoting of hiking and cycling. Since 2010, these events have been organized as part of „Discover Island Beskids” undertaking together with 15 other villages of the territory of Island Beskids.

Summer chamber concerts (July – August) – a cycle of four concerts of classical music at the temple of Ss Simon and Jude Tadeusz. The first cycle was organized in summer 2010 and since then it has been a fixed event of Dobra. The concerts provide performances of professional music bands, such as string quartettes, orchestras, accordion bands, opera soloists, and choirs playing or singing music from the Renaissance, Baroque, and Classicist periods, thru Jazz.

1-5. Złoty turystyczne organizowane w ramach akcji „Odkryj Beskid Wyspowy” / Turistické zrazy organizované v rámci akcie „Objav Ostrovne Beskidy” / Hiking events organized as part of „Discover Island Beskids”

 Podczas każdego koncertu występują profesjonalne zespoły muzyczne grające lub/i śpiewające muzykę począwszy od renesansowej poprzez barokową, klasyczną aż po Jazz. W koncertach brały udział kwartety smyczkowe, orkiestry, zespoły akordeonowe, solistki operowe oraz chóry.

Plenerowe Kino Letnie – w okresie wakacji w Parku im. Małachowskich w Dobrej pokaz filmów na świeżym powietrzu. Projekcje odbywają się w weekendy i przyciągają wiele osób, nawet wtedy, kiedy pogoda nie do końca dopisuje. Lista filmów, które będą wyświetlane w danym roku ogłaszana jest w Czerwcu.

 Počas každého koncertu vystupujú profesionálne hudobné skupiny prezentujúce hudobnú tvorbu, počnúc od renesančnej cez barokovú, klasickú až po jazz. Na koncertoch účinkujú sláčikové kvarteta, orchester, akordeónové skupiny, operné sólistky a chóry.

Vonkajšie letné kino – v prázdninovom období v Parku Małachowskich w Dobrej sa premietajú filmy na čerstvom vzduchu. Projekcie sa konajú cez víkendy a priťahujú veľa osôb, aj za menej priaznivého počasia. Zoznam filmov, ktoré budú premietané, sa zverejňuje vždy v júni.

 Open air cinema provides opportunity to watch films outside at the Małachowskich Park in Dobra during summer vacations. The cinema attracts many people to spend weekend nights at fresh air, even a worse weather does not discourage them. Film schedule for the open air cinema is published in June.

1-5 Letnie Koncerty Kameralne w Kościele pw. Śś. Szymona i Judy Tadeusza w Dobrej / Letné komorné koncerty v kostole svätých Apoštolov Šimona a Júdy Tadeáša v Dobrej / Summer chamber concerts in the temple of Ss Simon and Jude Tadeusz in Dobra

Mecz piłki nożnej
Futbalový zápas
Football match

Sport
Šport
Sports

 Na terenie Gminy Dobra działa kilka klubów sportowych. Najpopularniejszą dziedziną sportu jest piłka nożna. W rozgrywkach ligowych bierze udział drużyna LKS Dobrzanka Dobra oraz KS Stradomka Skrzydlna w różnych kategoriach wiekowych.

Przy Zespole Placówek Oświatowych w Jurkowie działa Uczniowski Klub Sportowy SET-JURKÓW, zajmujący się głównie szkoleniem dzieci i młodzieży w technikach narciarskich (zjazdowe i biegowe).

Od roku 2010 działa Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Społecznych „BŁĘKIT” Gruszowiec, przy którym otwarto sekcję łucznictwa sportowego.

 Na území Gminy Dobra pracuje několik sportovních klubů. Nejpopulárnějším sportem je fotbal a v ligových soutěžích je zastupené mužstvo LKS Dobrzanka Dobra a KS Stradomka Skrzydlna v různých věkových kategoriích.

Při združení osvětových středisk v Jurkovic funguje Učňovský sportovní klub SET-JURKÓW, který se zabývá hlavně trénováním a výukou dětí a mládeže v lyžařské technice na běžkách a v zjate.

Od roku 2010 funguje Klub nezávislých sociálních aktivit „BŁĘKIT” Gruszowiec, v rámci kterého bola otvorená sekcia športovej lukostrelby.

 A number of sports clubs operate in Gmina Dobra. Football, as the most popular sport, is played by the clubs LKS Dobrzanka Dobra and KS Stradomka Skrzydlna, who represent their villages in a league with the teams of several age categories.

A training sports club SET-JURKÓW operates at the Association of Community Centers at Jurków. The club concentrates mainly at the downhill and cross-country skiing courses for children and young people.

A club of independent social activities, „BŁĘKIT” Gruszowiec has been operating since 2010. Among its activities also sports archery has been practiced.

1. LKS Dobrzanka Dobra – drużyna juniorów / Mužstvo dorasta / Junior team
2. LKS Dobrzanka Dobra – drużyna trampkarzy / Žiaci / Pupils
3. Łucznicy należący do Stowarzyszenia Niezależnych Inicjatyw Społecznych „BŁĘKIT” z Gruszowca / Klub nezávislých sociálních aktivit „BŁĘKIT” Gruszowiec / Club of independent social activities „BŁĘKIT” Gruszowiec
4. Mecze piłki nożnej / Futbalový zápas / Football match
5. KS STRADOMKA Skrzydlna

Obec Dlhá nad Oravou

Dlhá nad Oravou 250, 027 55 Dlhá nad Oravou

tel: 00420 43 589 42 28, 00420 43 589 42 01

fax: 00420 43 582 21 50

e-mail: dlhanadoravou@dlhanadoravou.sk

www.dlhanadoravou.sk

Starosta obce: Ing. Ján Kamas

tel. 00420 911 833 628

e-mail: jan.kamas@dlhanadoravou.sk

Gmina Dobra

Dobra 233, 34-642 Dobra

tel: 0048 18 333 00 20

fax: 0048 18 333 00 20 wew. 200

e-mail: sekretariat@gminadobra.pl

www.gminadobra.pl

Wójt Gminy: mgr Benedykt Węgrzyn

tel. 0048 18 333 00 20 wew. 101

e-mail: benedykt.wegrzyn@gminadobra.pl

Vydavateľ / Wydawca / Publisher:

Tlačiareň Ján Šindléry – TESFO, ul. Textilná č. 15, Ružomberok

pre Obec Dlhá nad Oravou

Text / Tekst / Text:

Ing. Ján Kamas, mgr. inž. Małgorzata Miśkowiec

Preklady / Tłumaczenia / Translations:

Mgr. Marcela Maslová (anglický jazyk), Mgr. Ludmila Vorčáková (poľský jazyk)

Grafický dizajn / Koncepcja graficzna / Graphic design:

Ing. Ján Brunčák, Dlhá nad Oravou

Fotografie / Zdjęcia / Photos:

Ing. Ján Brunčák, Elena Kovaľová, František Jedinák, Ing. Ján Kamas, Ján Hudec, Mária Rabińska, Stanisław Rzaśa, Maria Misiaszek, Wojciech Dziadoń, Jacek Leśniewski, Archiwum Urzędu Gminy Dobra i Gminny Ośrodek Kultur, Archiw obce Dlhá nad Oravou.

Sadzba, príprava na tlač / Skład, przygotowanie do druku /

Typesetting, preparation for print:

Tlačiareň Ján Šindléry – TESFO, ul. Textilná č. 15, Ružomberok

Nepredajné

PL-SK
2007-2013

... partnerstvom k spoločnému rozvoju ...

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja
v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovenská republika 2007-2013

PL-SK/ZA/PP/III/OO4

ŤETKO, ČO NÁS SPÁJA
WSZYSTKO, CO NAS ŁĄCZY

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Republika Słowacka 2007-2013

PL-SK
2007-2013

... partnerstwo dla wspólnego rozwoju ...

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO